

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Přijetí eura na Slovensku

Lucie Kropáčková

Bakalářská práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie KROPÁČKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Přijetí eura na Slovensku**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- Úvod
1. Příprava na přijetí eura
2. Pohled na přijetí eura
3. Problémy (ne)související s přijetím eura
Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: **30 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 659/2007 o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR. Národný plán zavedenia eura v SR, aktualizácia apríl 2008

Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR. Národný plán zavedenia eura v SR, aktualizácia marec 2007

www.euromena.sk

www.nbs.sk

www.vlada.gov.sk

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Šolta, CSc.

Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce:

7. července 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 11. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a tím, že pokud dojde k užití této mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2009

Lucie Kropáčková

Touto cestou bych chtěla poděkovat Ing. Janu Šoltovi CSc., za cenné informace, připomínky, rady a odborné vedení při vzniku této práce, a Bc. Jiřímu Zýbalovi za korekturu a cenné připomínky.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na teoretickou a částečně i na analytickou oblast. V teoretické části se zabývá vznikem eura jako takového, slovenskou hospodářskou politikou a problematikou přijetí eura na Slovensku. V analytické části práce je zkoumáno postupné plnění maastrichtských kritérií Slovenskem.

KLÍČOVÁ SLOVA

euro, Evropská unie, Slovensko, hospodářská politika

TITLE

Acceptation of euro in Slovakia

ANNOTATION

Bachelor work is oriented on theoretic part, even on analytic part. In theoretical part is this work engaged in rise of euro itself, Slovak economic policy and problems with acceptance of euro in Slovakia. In analytic part of bachelor work is researching how successful Slovakia is in filling Maastricht's criteria.

KEY WORDS

Euro, European Union, Slovakia, economic policy

OBSAH

ÚVOD	14
1 VÝVOJ EVROPSKÉ MĚNOVÉ UNIE	15
1.1 První etapa HMÚ (1. 7. 1990 – 31. 12. 1993).....	16
1.2 Druhá etapa HMÚ (1. 1. 1994 – 31. 12. 1998)	16
1.3 Třetí etapa HMÚ (od 1. 1. 1999).....	19
2 EURO JAKO SYMBOL EVROPSKÉ INTEGRACE.....	21
2.1 Výhody a nevýhody přijetí eura	21
3 HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ SLOVENSKA.....	23
3.1 Makroekonomický vývoj	23
3.1.1 Výkonnost ekonomiky	23
3.1.2 Inflace.....	25
3.1.3 Nezaměstnanost.....	27
3.1.4 Vnější rovnováha.....	28
3.2 Vývoj transformačního procesu	28
3.2.1 Období počáteční stabilizace (1990-1992).....	29
3.2.2 Etapa obratu a oživení (1993-1995)	29
3.2.3 Etapa nerovnovážného růstu (1996-1998)	30
3.2.4 Etapa obnovování rovnováhy (od roku 1999).....	30
3.2.5 Zhodnocení transformačního procesu	31
3.3 Ekonomika po vstupu do EU	31

4	EURO NA SLOVENSKU	33
4.1	Závazky Slovenska.....	33
4.2	Připravenost Slovenska na přijetí eura	33
4.3	Legislativa potřebná pro zavedení eura.....	34
4.3.1	Novela zákona o NBS	35
4.4	Zavedení eura na Slovensku.....	35
4.5	Harmonogram přijetí eura	37
4.5.1	Národní plán zavedení eura.....	38
4.5.2	Mechanismus výměnných kurzů EMR II.....	38
4.5.3	Konverzní kurz	39
4.5.4	Zaokrouhlování cen.....	39
4.5.5	Duální zobrazení cen	39
4.5.6	Duální oběh	40
4.5.7	Měnová konverze a její inflační rizika	41
4.5.8	Jak čelit neodůvodněnému zvyšování cen.....	41
4.6	Úlohy jednotlivých sektorů	42
4.6.1	Bankovní a finanční sektor.....	42
4.6.2	Státní správa a samospráva.....	43
4.6.3	Podnikatelská sféra.....	43
4.7	Informovanost o přijetí eura	44

4.8	Postupné plnění maastrichtských kritérií Slovenskem.....	46
4.8.1	Míra inflace	46
4.8.2	Úroková míra.....	47
4.8.3	Rozpočtový deficit	48
4.8.4	Státní dluh	49
4.8.5	Měnová stabilita	50
4.8.6	Souhrn plnění maastrichtských kritérií.....	53
4.9	Názory na zavedení eura na Slovensku.....	53
4.9.1	Názory před jeho zavedením.....	53
4.9.2	Pohled občanů SR na výhody, resp. nevýhody eura	55
4.9.3	Názory na zavedení eura po 1. lednu 2009	57
	ZÁVĚR.....	59
	SEZNAM LITERATURY	60
	SEZNAM PŘÍLOH	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Neodvolatelné výměnné kurzy vůči euru.....	19
Tabulka 2 Vývoj HDP	24
Tabulka 3 Vývoj míry inflace CPI (v %)	26
Tabulka 4 Vývoj míry nezaměstnanosti (v %).....	27
Tabulka 5 Harmonogram přijetí eura	37
Tabulka 6 Vývoj míry inflace HICP (v %)	47
Tabulka 7 Vývoj úrokové míry (v %)	48
Tabulka 8 Vývoj rozpočtového deficitu (v %).....	49
Tabulka 9 Vývoj státního dluhu (v %)	50
Tabulka 10 Vývoj SKK vůči euru.....	52
Tabulka 11 Přínosy eura pro obyvatele Slovenska (v %)	56
Tabulka 12 Nevýhody eura pro obyvatele Slovenska (v %)	57

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj HDP (v %)	25
Graf 2 Vývoj míry inflace CPI (v %)	26
Graf 3 Vývoj míry nezaměstnanosti (v %)	28
Graf 4 Do jaké míry se cítíte být informovaný o euru?	46
Graf 5 Vývoj míry inflace HICP (v %)	47
Graf 6 Vývoj úrokové míry (v %)	48
Graf 7 Vývoj rozpočtového deficitu (v %)	49
Graf 8 Vývoj státního dluhu (v %)	50
Graf 9 Vývoj SKK vůči euru	53
Graf 10 Jaký je Váš osobní názor na zavedení eura na Slovensku?	54
Graf 11 Co pro Vás osobně bude znamenat zavedení eura na Slovensku?	55
Graf 12 Jak dnes hodnotíte rozhodnutí SR přijmout společnou měnu euro?	58

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Centrální parity a jejich flukтуаční pásma	52
Obrázek 2 Euromince v hodnotě 1 euro a 2 eura	65
Obrázek 3 Euromince v hodnotě 10, 20 a 50 centů.....	66
Obrázek 4 Euromince v hodnotě 1, 2 a 5 centů.....	66

SEZNAM ZKRATEK

CPI	Index spotřebitelských cen
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
EMI	Evropský měnový institut
EMS	Evropský měnový systém
ERM	Mechanismus výměnných kurzů
ES	Evropské společenství
ES/EU	Evropská společenství/Evropská unie
ESCB	Evropský systém centrálních bank
EU	Evropská unie
EUR	Euro (měna)
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HMÚ	Hospodářská a měnová unie
NBS	Národní banka Slovenska
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development
SKK	Slovenská koruna
SR	Slovenská republika
TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System

ÚVOD

Po vzniku Slovenské republiky, kdy se stala samostatným státem, se snažila rychle adaptovat „proevropskou“ politiku. Právě přijetím eura si upevnilo vstup do eurozóny.

Tuto bakalářskou práci jsem si vybrala proto, že jsem chtěla zjistit, co všechno obnáší takovýto veliký krok pro Slovensko. Navíc tento problém již brzy čeká i Českou republiku, takže může být příkladem o jejím průběhu a náročnosti přijetí.

Podle mého názoru udělalo Slovensko dobrý krok, že přijalo euro v první možné chvíli, kdy bylo schopné plnit všechna maastrichtská kritéria bez větších problémů a tím na tom spíše získalo, než ztratilo. V dnešní době by již nebyla tato cesta k euru snadnější. Na druhou stranu se Slovensko vzdalo své měnové politiky a postoupilo ji Evropské unii.

Cílem mé bakalářské práce je shrnout kroky potřebné pro přijetí eura a podrobněji se jimi zabývat, zjistit jak a v jaké době Slovensko splnilo jednotlivá maastrichtská kritéria. Dále popisuji jak vůbec euro jako měna vzniklo, jaké jsou jeho výhody a nevýhody, jaká byla slovenská ekonomika před vstupem SR do Evropské unie a jak jsou s eurem spokojeni obyvatelé Slovenska.

V této práci sleduji obecné i praktické záležitosti týkající se tématu. Pro dosažení cíle je provedena literární rešerše odborné literatury.

1 VÝVOJ EVROPSKÉ MĚNOVÉ UNIE

Pojem měnová unie charakterizuje docent Ladislav Balko ve své publikaci takto: „...jde o seskupení dvou a nebo více národních hospodářství států do společného celku, spojené zavedením společné měny jako platidla na jejich území na základě příslušného aktu.“

První pocit'ování společné měnové unie v Evropě bylo již ve 20. a 30. letech během měnové nestability. V průběhu 50. let, kdy byla uzavřena Římská dohoda o společném evropském trhu, byla středem společného zájmu agenda směnných kurzů. Za významný summit, který směřoval k prohloubení hospodářské a měnové unie, je považován summit ES v Haagu roku 1969. Jeho výsledkem bylo zhotovení dokumentu s názvem Wernerův plán v roce 1970, podle kterého se mělo dospět k měnové unii během následujících 10-ti let a to ve 3 etapách:

- 1) fixování výměnných kurzů členských měn a odstranění rozpětí oscilací kurzů členských měn,
- 2) zajištění devizové směnitelnosti a založení společného systému centrálních bank, a
- 3) zavedení společné měny.

Realizace tohoto plánu však byla neúspěšná a to v důsledku ropného šoku, kdy došlo k překročení povoleného rámce fluktuací směnných kurzů $\pm 2,25\%$.¹

Po neúspěchu Wernerova plánu, přišel summit v Brémách, kde se zástupci evropských států rozhodli zavést Evropský měnový systém od března 1979. Cílem EMS bylo zabezpečit stabilitu fluktuačního pásma členských měn, podporovat bližší spolupráci v měnových otázkách a vytvořit měnovou stabilitu v Evropě. Základem těchto cílů bylo vytvoření Evropské měnové jednotky (European Currency Unit – ECU) a mechanismus devizových kurzů (Exchange Rate Mechanism – ERM), na kterém by se musela podílet každá země minimálně 2 roky před hodnocením konvergence. Mechanismus devizových kurzů znamenal právě vytvoření centrální parity s fluktuačním pásmem $\pm 2,25\%$.

V roce 1988 potvrdila Evropská rada vytvoření společné hospodářské a měnové unie (dále jen HMÚ) a pověřila výbor vedený tehdejšími prezidentem Evropské komise Jacquem

¹ SZESANÝ, S. Euro: postup a důsledky zavádění nové měny pro banky, podniky a občany. Praha: Nakladatelství Profess Consulting, s.r.o., 1998. 94 s. ISBN 80-7259-000-6, str. 5

Delorsem přezkoumat a navrhnout konkrétní kroky, které by vedly k zavedení této unie.² Na základě Delorovy zprávy, v níž navrhoval zavedení společné hospodářské a měnové unie ve třech etapách, se Evropská rada v červnu roku 1989 rozhodla začít první etapou společné HMÚ již k 1. 7. 1990.

1.1 První etapa HMÚ (1. 7. 1990 – 31. 12. 1993)

Během první etapy došlo ke zrušení omezení pohybu kapitálu v rámci členských zemí a k upevnění spolupráce jednotlivých národních centrálních bank. Z tohoto důvodu výbor guvernérů centrálních bank členských států dostal za úkol poskytovat poradenství právě ohledně první etapy společné HMÚ a následně poskytnout podporu ve spolupráci v měnové oblasti tak, aby se zabezpečila měnová stabilita. Jejich úkolem bylo i vypracování programu, podle kterého se budou členské země řídit do konce roku 1993.

Dánsku a Velké Británii se podařilo vyjednat výjimku, podle které se nemuseli připojit do eurozóny, ani kdyby splnili všechny maastrichtská kritéria, a tudíž si mohli ponechat svou národní měnu. Právě Velká Británie byla nucena v roce 1992 vystoupit z mechanismu výměnných kurzů ERM, protože v zemi došlo k měnové krizi a britská libra nebyla schopna se vejít do stanovených hranic flukтуаčního pásma. Díky této události došlo v srpnu 1993 k rozšíření flukтуаčního pásma na $\pm 15\%$.

Na realizaci druhé a třetí etapy bylo potřebné novelizovat Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství tak, aby se vytvořila požadovaná institucionální struktura. Byla svolána mezivládní konference o HMÚ, která se konala v roce 1991 současně s mezivládní konferencí o politické unii. Jednání vyústila do Smlouvy o Evropské unii, která byla podepsaná v Maastrichtu dne 7. února 1992. V důsledku zpoždění v ratifikačním procesu však smlouva mohla vstoupit v platnost až 1. listopadu 1993.³

1.2 Druhá etapa HMÚ (1. 1. 1994 – 31. 12. 1998)

Charakteristickým prvkem počátku druhé etapy je založení Evropského měnového institutu ve Frankfurtu nad Mohanem (dále jen EMI) k 1. 1. 1994. Počátečními úkoly EMI bylo:

² BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 46

³ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 46

- posilovat spolupráci mezi centrálními bankami členských států v oblasti měnové politiky,
- připravit kroky k vytvoření Evropského systému centrálních bank, který by měl být zřízen ve třetí etapě HMÚ, a
- připravit kroky k vytvoření jednotné měnové politiky a vytvoření jednotné měny.

Další úkoly přibýly EMI v prosinci roku 1995, a to vykonáváním přípravných prací v oblasti budoucích měnových a kurzových vztahů mezi eurostáty a ostatními členy EU, kdy Evropská rada na zasedání v Madridu schválila název evropské měnové jednotky Euro, které se mělo zavést na začátku třetí etapy k 1. lednu 1999.

Zásadním pro HMÚ se stalo zasedání Evropské rady v Amsterdamu, kde byl členskými státy přijat Pakt stability a růstu na naléhání velkých členských států, zejména Německa, v obavách před nedostatečnou fiskální disciplínou ostatních členských států. Jeho cílem bylo omezit státní výdaje a dát členským státům základní rozpočtová pravidla jak udržet zdravé veřejné finance i po vstupu do eurozóny.⁴

V prosinci 1996 pak předložil EMI Evropské radě zprávu, která se stala základem rezoluce Evropské rady o zásadách a základních prvcích nového mechanismu výměnných kurzů (ERM II) a která byla přijata v červnu 1997.⁵ Ve stejné době EMI předložil i návrhy na vzhled eurobankovek, které se měly dostat do oběhu 1. 1. 2002.

Dne 2. 5. 1998 Evropská rada složená z nejvyšších představitelů členských států nebo vlád jednomyslně rozhodla, že 11 členských států (Portugalsko, Španělsko, Francie, Lucembursko, Belgie, Nizozemí, Německo, Rakousko, Itálie, Irsko a Finsko) splňuje podmínky pro přijetí společné měny euro jako zákonného platidla k 1. 1. 1999. Podmínkami pro přijetí eura jsou tzv. maastrichtské kritéria, neboli kritéria konvergence ustanovená ve Smlouvě o založení Evropské unie, jsou to:

- a) míra inflace – průměrná inflace za posledních 12 měsíců, měřená podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP), nesmí přesáhnout průměr tří zemí EU s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability o víc jak 1,5 %;

⁴ BÁRÁŇOVÁ-ČIDEROVÁ, D., LIBERČAN, A. Euro: výhody a riziká. Prešov: Vydavatelství Michala Vaška, 2007. 72 s. ISBN: 978-80-7165-604-3, str. 18

⁵ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 47

- b) úroková míra – průměr trhových úrokových sazeb dlouhodobých vládních nebo srovnatelných dluhopisů nesmí přesáhnout průměr tří zemí EU s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability o víc jak 2 %;
- c) rozpočtový deficit – od členského státu přijímající měnovou unii se očekává, že rozpočtový deficit nesmí dosáhnout za poslední rok před hodnocením výše 3 % hrubého domácího produktu;
- d) státní dluh – celkový státní dluh by neměl překročit hranici 60 % hrubého domácího produktu;
- e) měnová stabilita – každá členská země musí prokázat, že kurz její měny je stabilní vůči kurzům ostatních členských států a to tak, že dva roky před hodnocením musí být měna členského státu zapojena do mechanismu výměnných kurzů (ERM II), jehož cílem je připravit ekonomiku na fungování měnové unie. Během tohoto období nesmí měna členského státu jednostranně devalvovat, nesmí vybočit z dohodnutého fluktuačního pásma a musí se pohybovat blízko centrální parity.

Současně se ministři financí členských států dohodli spolu s guvernéry svých národních bank, Evropskou komisí a EMI, že výměnné kurzy měn platné v tomto čase budou použity na stanovení neodvolatelných výměnných kurzů vůči euru (viz Tabulka 1).

Tabulka 1 Neodvolatelné výměnné kurzy vůči euru

1 euro =	40,3399	belgického franku,
1 euro =	1,95583	německé marky,
1 euro =	166,386	španělské pesety,
1 euro =	6,55957	francouzského franku,
1 euro =	0,787564	irské libra,
1 euro =	1936,27	italské liry,
1 euro =	40,3399	lucemburského franku,
1 euro =	2,2037	nizozemského guldenu,
1 euro =	13,7603	rakouského šilinku,
1 euro =	200,482	portugalského escuda,
1 euro =	5,94573	finské marky;

Zdroj: Eduard Němeček: Mezinárodní měnový systém: otázka konvertibility, stability a likvidity; Nakladatelství Karolinum, Praha 2000; ISBN 80-246-0081-1, str. 220, 221

S platností od 1. června 1998 se vlády členských zemí přijímající euro dohodly na zřízení Evropské centrální banky, což znamenalo zánik Evropského měnového institutu. Tímto Evropská centrální banka a centrální banky jedenácti členských zemí spolu vytvořili Evropský systém centrálních bank, který ve třetí etapě HMÚ určuje a definuje jednotnou měnovou politiku.

1.3 Třetí etapa HMÚ (od 1. 1. 1999)

Od začátku třetí etapy byl v rámci Evropského měnového systému (EMS) nahrazen původní kurzový mechanismus novým mechanismem ERM II, ve kterém jsou měny členských států EU mimo eurozónu vázané na euro se standardním flukтуаčním pásmem $\pm 15\%$. Účast v novém kurzovém mechanismu je dobrovolná, i když se předpokládalo, že v rámci třetí etapy HMÚ všechny země EU vstoupí do ERM II. Smlouva o EU stanovuje povinnosti dodržovat flukтуаční pásmo kurzového mechanismu bez značného napětí alespoň během dvou let před vstupem do oblasti společné měny.⁶

Rovněž od 1. 1. 1999 převzala Evropská centrální banka zodpovědnost za měnovou politiku od centrálních bank eurostátů a začala vytvářet jednotnou měnovou politiku. Do

⁶ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 48

eurosystemu se od 1. 1. 2001 přidalo i Řecko. Ostatním členským státům, které nepřijali euro jako svoji národní měnu (Dánsko a Velká Británie), byla udělena výjimka, v níž se zavázali, že i přes nezájem o vstup do měnové unie budou uplatňovat hospodářskou politiku podporující vytvoření měnové unie.

Během poslední fáze, za několik týdnů počínaje datem 1. 1. 2002, mince a bankovky eura zcela nahradily mince a bankovky národních měn členů EMU a euro se stalo výhradní měnou ve státech účastnících se měnové unie. Národní měny pozvolna pozastaví svoji platnost a budou se nadále směňovat jen ve vybraných finančních ústavech.⁷

⁷ KEŘKOVSKÝ, M., KEŘKOVSKÁ, A. Evropská unie: historie, instituce, ekonomika a politiky. Praha: Nakladatelství Computer Press, 1999. 142 s. ISBN 80-7226-196-7, str. 23-25

2 EURO JAKO SYMBOL EVROPSKÉ INTEGRACE⁸

Projekt eura zanechal ve světě velký ohlas a naplnil do velké míry integrační snahy v Evropě a to až do takové míry, že měnová unie předběhla absolutní liberalizaci v pohybu služeb, osob, kapitálu a zboží, což se hodnotí jako základní podmínka fungování měnové unie. Naplnila se též vůle „otců Evropy“ v prohlubování integrace. Jedna z nejdůležitějších myšlenek vyšla z úst hlavního představitele monetarizmu a nositele Nobelovy ceny za ekonomiky Milтона Friedmana. Ten se vyjádřil, že uvedení eura byla jedna z věcí, která ho nejvíce překvapila, protože je to poprvé, co se svrchované státy vzdaly kontroly nad vlastní měnou. Nevěřil, že společná měna může být uvedená a je skeptický, co se týče trvání jejího používání.

Někteří analytici tvrdí, že ekonomové sehráli jen malou úlohu v přijetí eura, protože se jednalo především o politické rozhodnutí. Je však třeba pocítovat i jeho silnou symbolickou rovinu, když je euro jako společná měna tak důležitým krokem v evropské integraci.

Symbolickou rovinu je možné vidět i ve vzoru bankovek. Euro se má stát mostem mezi jednotlivými zeměmi. Most je tedy symbolem, který je vyobrazený i na eurobankovkách. Podle evropských statistik se v nových členských státech obyvatelé díky euru cítí více evropsky. Naopak, alarmující jsou výsledky se spokojeností obyvatel v zemích eurozóny, kdy ještě v roce 2002 euro pozitivně vnímalo 59 % obyvatelstva a negativně 29 %. V září 2006 se pozitivní vnímání dostalo na úroveň 48 % a negativní stouplo na 38 %. Nejméně jsou s eurem spokojeni v Nizozemí, Řecku a Itálii.

2.1 Výhody a nevýhody přijetí eura

Je zřejmé, že se zavedením měnové unie pro členy EU jsou spojeny výhody i nevýhody. Mezi výhody můžeme zařadit například:

- jednodušší cestování zejména po EU, protože odpadne starost vyměňování peněz, ale i při cestování mimo EU. Zde je výhodou to, že euro se stane srovnatelně silnou měnou jako například americký dolar, který je možno směnit skoro v jakékoliv zemi světa;

⁸ BÁRÁŇOVÁ-ČIDEROVÁ, D., LIBERČAN, A. Euro: výhody a riziká. Prešov: Vydavatelství Michala Vaška, 2007. 72 s. ISBN: 978-80-7165-604-3, str.

- lehčí porovnávání cen při nakupování v eurozóně, která bude podporovat konkurenci a přispívat k udržování nízkých cen;
- člen eurozóny se může stát atraktivnější zemí pro nečlenské (zahraniční) investory;
- růst životní úrovně díky stabilnímu podnikatelskému prostředí, spolu s odstraněním kurzového rizika a transakčních nákladů (v roce 2004 tvořil dovoz do SR ze zemí EU 80 % z celkového dovozu a 85 % vývozu ze SR šlo do EU);
- silná ekonomika, kdy s sebou euro přináší větší hospodářskou stabilitu;
- jednodušší mezinárodní obchod;
- jednodušší administrativa a účetnictví v podnikatelském sektoru, kterou ocení hlavně ty firmy obchodující v převážné většině v eurech, ale vedoucí účetnictví v korunách;
- lehčí přístup k levnějšímu úvěrovému kapitálu, díky vytvoření společného celoevropského finančního trhu.

Právě vstup do měnové unie je spojený se zásadní změnou režimu fungování ekonomiky a hlavně se ztrátou nezávislé měnové politiky. To se zároveň považuje za největší nevýhodu členství v eurozóně. Argumentuje se tím, že přijetí společné měny znemožní, aby se v případě narušení rovnováhy použila měnová politika a kurz.⁹ Mezi nevýhody pak můžeme dále zařadit například:

- ztrátu nezávislé měnové politiky, jejíž funkce postoupí Národní banka Slovenska Evropské centrální bance, a domácího nástroje makroekonomické politiky;
- řadu nejistot a rizik na finančních trzích z důvodu odlišnosti ekonomik členských států, například zvýšení inflace;
- přímé náklady na technicko-organizační zabezpečení měnové konverze, které mají charakter investiční a jednorázový, jsou jimi:
 - náklady na úpravu informačních systémů v účetnictví, statistice, administrativě apod.,
 - náklady na výměnu oběživa,
 - náklady na zaškolení zaměstnanců,
 - náklady potřebné na duální zobrazování cen, a
 - náklady na informační kampaň;
- možné zdražování, kdy obchodníci se s cenami na Slovensku budou chtít dostat na „evropskou“ úroveň, což platí zejména pro služby.

⁹ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 57

3 HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ SLOVENSKA

3.1 Makroekonomický vývoj

Makroekonomický vývoj odrážel různorodost chápání přístupů hospodářských politik k procesu transformace, které se od roku 1990 vystřídal. Nebylo tedy jasné, jakým směrem se má slovenská ekonomika ubírat. Výsledkem vývoje transformace, který byl odrazem recese, později prvotní stabilizace, exportem tahaného oživení, nadměrného nerovnovážného růstu i pokusu o opětovnou stabilizaci, byl návrat k předtransformační úrovni výkonnosti hospodářství při přetrvávající existenci strukturálních deformací se sklonem k nerovnovážnému vývoji.¹⁰

Cílem je poukázat na odlišnosti vývoje hospodářské politiky a hledat takové argumenty, které by pro nové priority hospodářské politiky měly výraznější podporu ze strany nabídky ekonomiky spojené s úředními reformami.

3.1.1 Výkonnost ekonomiky

Výkonnost ekonomiky je zde chápána jako objem vytvořeného hrubého domácího produktu (HDP). Její úroveň v roce 1999 se pohybovala přibližně ve stejné úrovni jako v roce 1989, což vyvolalo značné rozpaky, neboť se nepočítalo s tím, že se tvorba HDP vrátí na svoji předreformní úroveň až po celém desetiletí. Je však jasné, že i přes to, návrat k původní předreformní úrovni tvorby HDP vůbec neznamenal stejnou pozici ekonomiky jako při počátku reformy. Převážnou část HDP už vytvářejí subjekty soukromého sektoru. V průběhu transformace došlo k posílení podílu služeb a poklesu podílu průmyslu a zemědělství na HDP. Na druhou stranu, po návratu výkonnosti ekonomiky k původní úrovni po transformaci, nedošlo k zásadnímu zlepšení úrovně. Proces obnovení výkonnosti byl provázen značnými poruchami makroekonomické rovnováhy (přetrvávající vysoká míra nezaměstnanosti, zastavilo se zpomalování inflace).

V roce 1993 tedy doznívala recese, v roce 1994 začalo ožívování hospodářského růstu, které bylo spojené s velkým nárůstem objemu vývozu zboží a služeb. O rok později se poprvé dostavil pozitivní výsledek u všech složek domácí poptávky a to hodnotou 5,8% HDP (viz Tabulka 2). Pokles vývozu spojený s výrazným nárůstem dovozu nastal v roce 1996, kdy byl

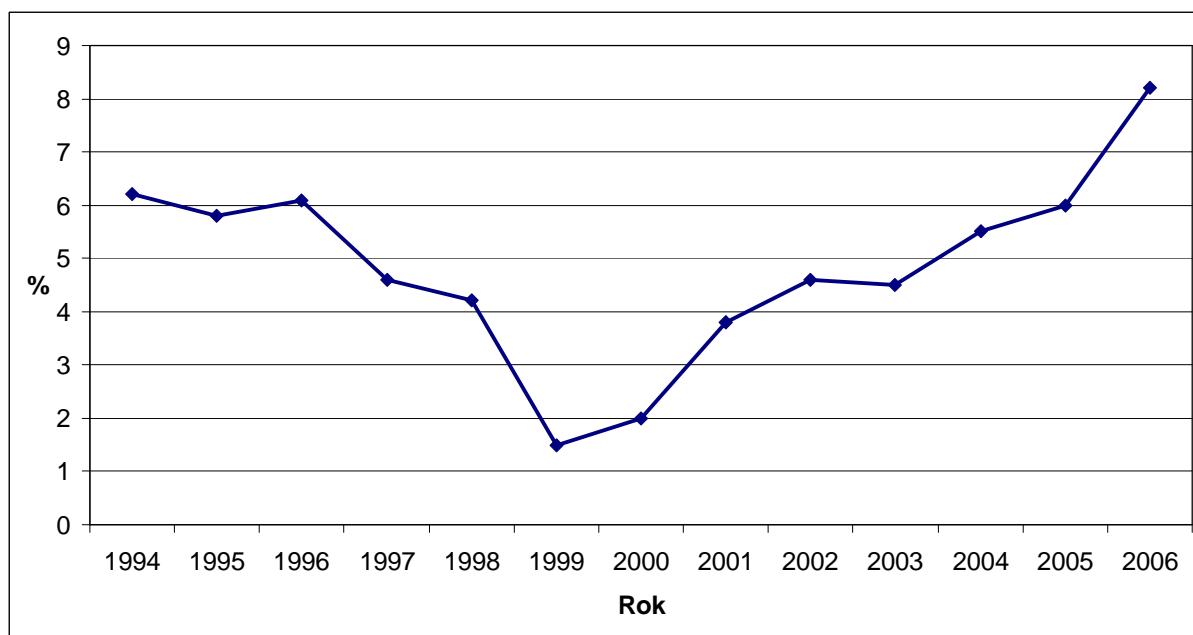
¹⁰ MARCINČIN, A., BEBLAVÝ, M. Hospodářská politika na Slovensku 1990-1999. Bratislava: Vydavateľstvá Centrum pre spoločenskú a mediálnu analýzu, 2000. 373 s. ISBN: 80-968147-1-0, str. 17

čistý export převýšený nárůstem domácí poptávky a vysoká dynamika růstu HDP byla zachována. V průběhu roku 1997 došlo k značnému snížení dynamiky domácí poptávky, zahraniční poptávky měla opět pozitivní přínos k hospodářskému růstu, avšak čistý export měl stále ještě zápornou hodnotu. Hodnota HDP dosahovala v tomto roce 4,6%. Změnu hospodářské politiky přineslo v roce 1999 omezování domácí poptávky a tím i výrazné zpomalení růstu HDP na úroveň 1,5%. K oživení poptávky došlo v roce 2000, s čímž bylo spojené zvýšení tempa růstu dovozu a následně od průběhu roku 2001 docházelo k pokračování tendence posilování růstu domácí poptávky a zhoršení výsledku čistého exportu. Od roku 2002 mělo HDP rostoucí tendenci, což je patrné z grafu (viz Graf 1). V roce 2006 se hodnota HDP dostala na svoje maximum a to 8,2%.

Tabulka 2 Vývoj HDP

Rok	HDP
1994	6,2%
1995	5,8%
1996	6,1%
1997	4,6%
1998	4,2%
1999	1,5%
2000	2,0%
2001	3,8%
2002	4,6%
2003	4,5%
2004	5,5%
2005	6,0%
2006	8,2%

Zdroj: SLOVAN INVEST AGENCY. Vývoj HDP [online] [cit. 10. dubna 2009] Dostupné z: <<http://www.slovakinvestagency.sk/hruby-domaci-produkt>>

Graf 1 Vývoj HDP (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování podle SLOVAN INVEST AGENCY. Vývoj HDP [online] [cit. 10. dubna 2009] Dostupné z: <<http://www.slovakinvestagency.sk/hruby-domaci-produkt>>

3.1.2 Inflace

V podmínkách slovenské ekonomiky je inflace výrazně ovlivněná nestandardními faktory, jako například:

- liberalizace a deregulace cen,
- daňová reforma realizovaná od roku 1993,
- silný příliv zahraničních investic,
- vyrovnávání cenových hladin,
- sklon k převaze domácí poptávky nad tvorbou HDP, nebo
- deformace podnikatelského prostředí.¹¹

V průběhu transformace docházelo k nerovnoměrnému vývoji mezi jednotlivými druhy cenových indexů. Na počátku transformace zaznamenala slovenská ekonomika dva silné dopady na inflaci a to liberalizaci cen spojenou se změnami výměnného kurzu měny, a změnu daňové soustavy, po které následovala devalvace měny.

¹¹ MARCINČIN, A., BEBLAVÝ, M. Hospodárska politika na Slovensku 1990-1999. Bratislava: Vydavateľstvá Centrum pre spoločenskú a mediálnu analýzu, 2000. 373 s. ISBN: 80-968147-1-0, str. 22-23

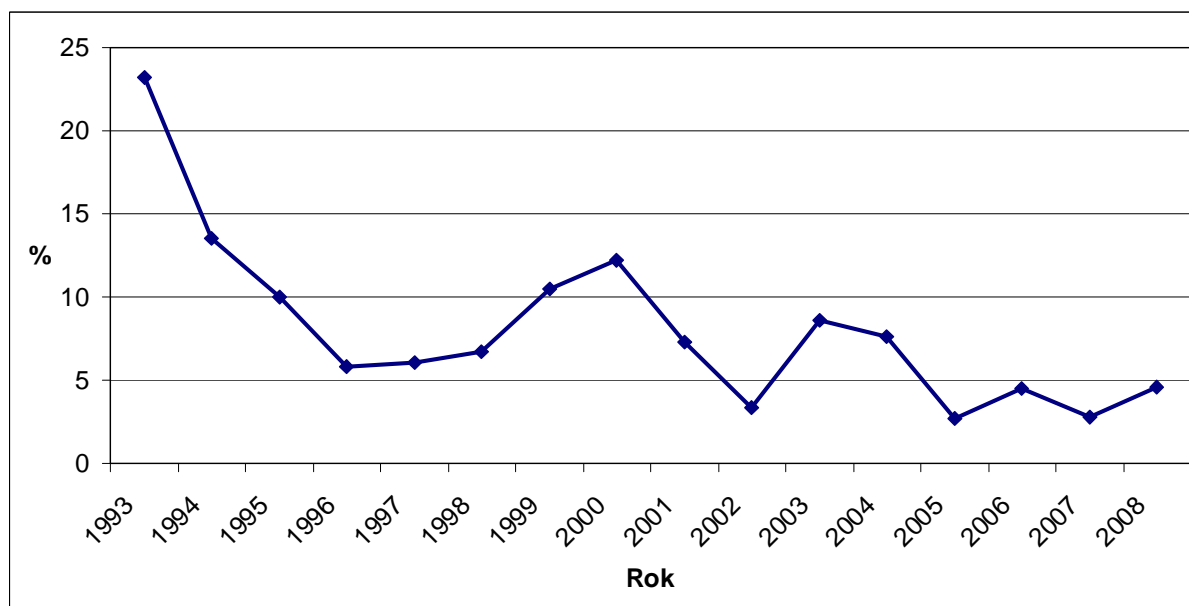
Rok 2008 v porovnání s rokem 1993 znamenal obrovský pokles míry inflace a to o 18,6% (viz Tabulka 3). Od roku 1993, kdy byla hodnota inflace 23,2%, měla klesající tendenci až do roku 1997 na úroveň 6,1%, kdy poté začala mírně růst až na hodnotu 12,2%. To bylo způsobeno prohlubující se nerovnováhou v ekonomice, která byla zaznamenána nejen u toho makroekonomického ukazatele. Proto Vláda SR přijala opatření v podobě tzv. ekonomického balíčku, jehož cílem bylo obnovit finanční disciplínu, redukovat výdaje a nastartovat restrukturalizační opatření. „Balíček ekonomických opatření“ slovenské ekonomice pomohl. Mezi rokem 2001 a 2003 je větší volatilita. Od roku 2003 má inflace skokovou tendenci (viz Graf 2).

Tabulka 3 Vývoj míry inflace CPI (v %)

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Inflace	23,2	13,5	10,0	5,8	6,1	6,7	10,5

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
12,2	7,3	3,4	8,6	7,6	2,7	4,5	2,8	4,6

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.nbs.sk

Graf 2 Vývoj míry inflace CPI (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.nbs.sk

3.1.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je projevem makroekonomické rovnováhy, které na počátku 90. let nebyla oficiálně známá, za to v roce 1999 už byla nejaktuálnějším problémem slovenské ekonomiky. Největší roli hrála regionální různorodost, která byla zapříčiněna nízkou mobilitou pracovních sil, nízkou odbornou připraveností a nevyhovující strukturou vzdělání.

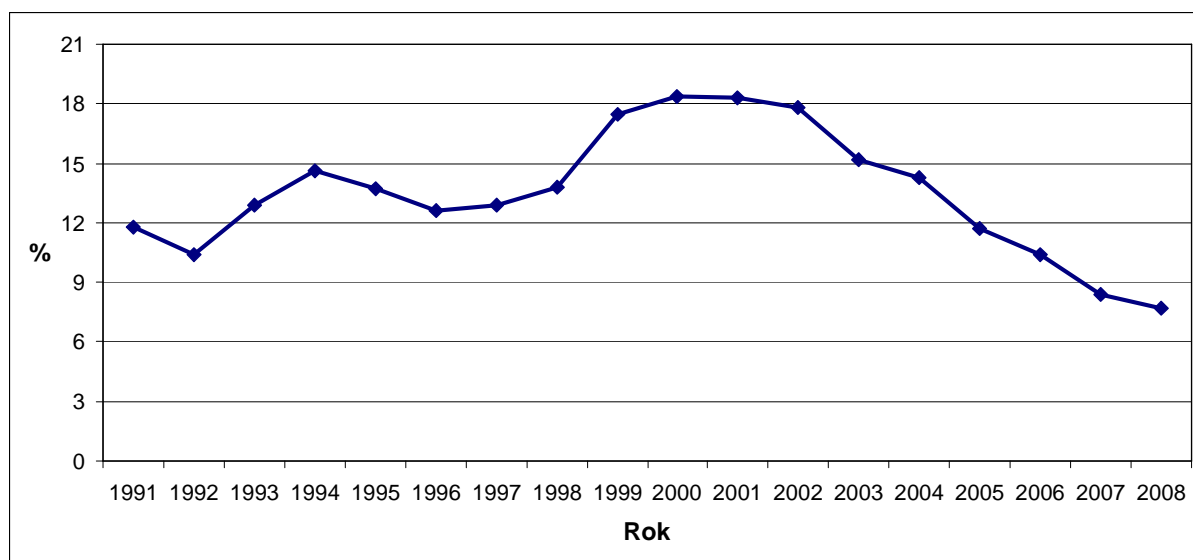
I tento makroekonomický ukazatel má velmi srovnatelné hodnoty v roce 1991 a od roku 2005 dále, podobně jako u vývoje míry inflace. Od roku 1992, kdy úroveň nezaměstnanosti dosahovala 10,4% (viz Tabulka 4), nezaměstnanost mírně vzrostla až do roku 1994 na hodnotu 14,6%. V letech 1995 a 1996 zaznamenal tento vývoj jen nepatrný pokles. Od roku 1997 nezaměstnanost roste. Největší míra nezaměstnanosti pak byla zaznamenána v letech 2000 hodnotou 18,4% a 2001 hodnotou 18,3%, což bylo důsledkem již zmíněného prohlubování ekonomické nerovnováhy. V roce 2001 byl schválen nový Zákoník práce, který měl pomoci vzniklé situaci. Z následujícího vývoje míry nezaměstnanosti je patrné, že nový zákoník i balíček opatření měli pozitivní vliv na jeho budoucí vývoj. Od tohoto roku má míra nezaměstnanosti klesající tendenci (viz Graf 3).

Tabulka 4 Vývoj míry nezaměstnanosti (v %)

Rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Nezaměstnanost	11,8	10,4	12,9	14,6	13,7	12,6	12,9	13,8

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
17,5	18,4	18,3	17,8	15,2	14,3	11,7	10,4	8,4	7,7

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.nbs.sk

Graf 3 Vývoj míry nezaměstnanosti (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.nbs.sk

3.1.4 Vnější rovnováha

V průběhu transformace slovenské ekonomiky docházelo ke střídavému vývoji v oblasti vnější rovnováhy. Součet exportní výkonnosti a dovozní náročnosti, představují tzv. funkční otevřenost ekonomiky, která se v posledních letech pohybuje nad úrovní 120% HDP, což svědčí o vysoké otevřenosti ekonomiky.¹²

3.2 Vývoj transformačního procesu

Na počátku tohoto vývoje bychom charakterizovali výchozí stav, ze kterého vzešel právě transformační proces.

Častým jevem vývoje ekonomiky v letech 1981-1989 byla nerovnováha, která se projevovala jako převaha poptávky nad nabídkou. Výsledkem této nerovnováhy nebyla pouze inflace, nerovnováha na trzích, ale i prohlubování celkové logické nesrozumitelnosti cenového systému a deformace cen, kde cenový vývoj nebyl schopný reagovat na změny ve struktuře poptávky. Další z příčin pomalu se měnící struktury národního hospodářství tvořili nerovnovážné směry v ekonomice, k jejich odstranění bylo třeba zapojit tržní síly do řízení ekonomiky. Avšak zastaralé struktury centrálního plánování se později projeví jako příčina transformační recese.

¹² MARCINČIN, A., BEBLAVÝ, M. Hospodářská politika na Slovensku 1990-1999. Bratislava: Vydavateľství Centrum pre spoločenskú a mediálnu analýzu, 2000. 373 s. ISBN: 80-968147-1-0, str. 28

3.2.1 Období počáteční stabilizace (1990-1992)

Na počátku roku 1990 se Československo rozhodlo přistoupit k reformním krokům, které by pomohly tehdejší ekonomice. Podle plánů se k reformě mělo dojít najednou a bez zbytečných odkladů v obavách před takovým stavem, kdy se ekonomika nalezne ve špatném stavu.

Již v průběhu roku 1990 byl vypracován plán transformace, ve kterém došlo k uvolňování velké části cen. Pro některé ceny byla uplatněná cenová regulace, jejíž cílem bylo zmírnění inflace, ztlumení cenových výkyvů, zabránění kartelovým dohodám a oslabení možnosti vyostření mezi cenami vstupů a cenami konečnými.

Cílem transformace bylo zastavení inflace a odstranění deficitního hospodaření státního rozpočtu. Tyto cíle se podařilo splnit. Vedlejším efektem se však stalo oslabení výkonnosti hospodářství, růst nezaměstnanosti a snížení reálných mezd.

Potřebná cenová liberalizace nevyvolala ani tak spory, jako spíš diskuzi ohledně jejího způsobu a rychlosti.

3.2.2 Etapa obratu a oživení (1993-1995)

Po vzniku samostatné Slovenské republiky se chtěl stát orientovat na takovou reformu, která by byla výhodná jen pro Slovensko samotné. Z toho vyplynulo, že se slovenská ekonomika odklonila od původní československé reformy a vydala se na reformní cestu novou.

Cílem nové vlády bylo spíše zpomalit tempo hospodářské reformy, především v oblasti privatizace. A právě z důvodů nastolení nové reformy vláda přijala „strategii hospodářského obrození“. Jejími hlavními body bylo:

- stimulovat makroekonomickou expanzi uvolňováním fiskální a úvěrové politiky;
- aktivní obchodní politika, včetně podpory vývozu do evropských zemí; a
- restrukturalizovat průmysl pod vedením a za finanční pomoci státu.¹³

¹³ MARCINČIN, A., BEBLAVÝ, M. Hospodářská politika na Slovensku 1990-1999. Bratislava: Vydavateľstvá Centrum pre spoločenskú a mediálnu analýzu, 2000. 373 s. ISBN: 80-968147-1-0, str. 38

Později byla tato strategie doplněna o nové úkoly, které kladly důraz na potřebu dodržování omezování fiskální a neutrální měnové politiky. Avšak tyto úkoly se ne zcela realizovaly a proto se celý reformní proces zpomalil.

3.2.3 Etapa nerovnovážného růstu (1996-1998)

V této etapě dochází k výraznější realizaci výše zmíněné „strategie hospodářského obrození“, kdy se hospodářská politika odkláněla od liberalistických vzorů a více se vyhlášovaly sociální motivy a zodpovědnost státu. Cílem této etapy bylo vytvořit silný ekonomický růst, který by byl podporovaný nástroji orientovanými na hospodářskou politiku, především v realizaci veřejných investic a stimulování poptávky veřejných výdajů.

Právě v roce 1996 byl makroekonomický vývoj na Slovensku přelomový. Rostla konečná spotřeba státní správy a domácností, a domácí poptávka. Nejvíce rostla tvorba hrubého fixního kapitálu. HDP bylo stále ve fázi růstu. Dalším charakteristickým jevem tohoto období bylo zhoršení finančních ukazovatelů podnikatelské sféry, zejména rychlejší růst nákladů než výnosů.

Celkově možno říct, že změna priorit hospodářské politiky za toto období se odrazila na makroekonomickém vývoji. Vysoký růst měl spíše nucený charakter a některé projevy v dalším vývoji nebyly přijatelné.

3.2.4 Etapa obnovování rovnováhy (od roku 1999)

Počátkem roku 1999 došlo k významné změně v představách transformace a to snahou o odbourání neudržitelné makroekonomické nerovnováhy i za cenu dočasného oslabení hospodářského růstu. Takováto snaha potřebuje delší časové období. Nástroji následného obnovení hospodářského růstu mělo být:

- nový institucionální rámec,
- restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelské sféry.

Za cíle ekonomiky pak můžeme označit následující:

- ustálení veřejných rozpočtů,
- snížení vnitřní poptávky, a
- omezení schodku obchodní bilance.

K tomu je potřeba souběžného postupu změn hospodářských politik, podmínek fungování bank a podniků i politik zaměřených na podporu strukturálních změn a zvyšování konkurenceschopnosti, které by měly být realizované rychle do celého široce chápaného rámce ekonomiky.

Aby po roce 2000 mohla nastoupit rozvojová fáze makroekonomického vývoje, bylo zapotřebí, aby stabilizační opatření obsahovala i podněty na vytvoření rozvojových domácích i zahraničních zdrojů. Růst domácích rozvojových zdrojů spočívá například v omezení vládních výdajů a zmenšení deficitu veřejných rozpočtů, což sníží potřebu vládních úvěrů a to sníží zatížení daňového břemene a podnikům se tímtolepší přístup k financím.

3.2.5 Zhodnocení transformačního procesu

Podle autorů knihy *Hospodářská politika na Slovensku 1990-1999* Antona Marcinčina a Miroslava Beblavého makroekonomický vývoj Slovenska odrazil dvě výrazné podcenění v tehdejšímu průběhu transformace. Tím prvním bylo podcenění tvorby institucionálního rámce funkční tržové ekonomiky a druhým pak koordinace makropolitik s přizpůsobením se hospodářství.

Přesto však slovenská ekonomika dosáhla uspokojivých výsledků. Je však třeba poukázat i na pomínutelnost makroekonomického úspěchu, který byl navíc vynucený hospodářsko-politickým centrem bez přiměřeného povzbuzení nástroji finanční politiky.

Stav, kdy je potřebné proti nerovnovážnému vývoji opakovaně čelit balíčky nepopulárních opatření, dokazuje omezenou funkčnost automatických regulátorů hospodářství a nespolehlivost koordinačních mechanismů ekonomiky. Proto je potřebné, aby hospodářská politika usilovala o podporu nabídkové strany hospodářství. Podpora růstu výkonnosti ze strany nabídky je sice méně přímá, méně rychlá a méně pohodlná, než podpora ze strany poptávky, ale její účinky jsou dlouhodobější.¹⁴

3.3 Ekonomika po vstupu do EU

Již před vstupem Slovenska do EU se slovenská ekonomika orientovala svým zahraničním obchodem stále více právě na členské země a vývoz do EU tvořil 60% celkového exportu. Po vstupu do EU tento podíl vzrostl téměř o 30%. Struktura slovenské ekonomiky se

¹⁴ MARCINČIN, A., BEBLAVÝ, M. *Hospodářská politika na Slovensku 1990-1999*. Bratislava: Vydavateľstvá Centrum pre spoločenskú a mediálnu analýzu, 2000. 373 s. ISBN: 80-968147-1-0, str. 49

stále více přibližuje strukturu ekonomiky EU. V transformačním období se významně snížil podíl zemědělství, ale taky průmyslu, zatím co podíl služeb výrazně vzrostl. Příliv přímých zahraničních investic na Slovensku je zatím nižší. Sice z hlediska růstu ekonomiky se vyzdvihují „nové“ investice, pro rozvoj potenciálu ekonomiky a pro její růst mají velký význam i tzv. „privatizační“ investice, které mimo perspektivy rozvojových investic přinášejí zvýšení celkové produktivity výrobních faktorů.¹⁵

¹⁵ NBS. Stratégia prijatia eura v SR [online] [cit. 2. listopadu 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_EURO%5CSTRATEGIA_PRIJATIA_EURA_SK.pdf>

4 EURO NA SLOVENSKU

4.1 Závazky Slovenska

K přijetí eura jako zákonného platidla se Slovenská republika zavázala při podpisu Smlouvy o EU. Současná vláda považuje právě přijetí eura jako „vyvrcholení integračního procesu“. Slovensko tedy mělo přijmout euro ihned, jakmile bude schopné plnit všechna maastrichtská kritéria a uskuteční již tak potřebné reformy v oblasti veřejných financí, důchodového systému, školství a zdravotnictví. Právě tyto reformy jsou předpokladem stabilnější ekonomiky a je potřebné, aby byly splněny ještě před vstupem do ERM II. Dalším potřebným krokem ke členství v mechanismu výměnných kurzů ERM II je přistoupení národní centrální banky (tedy NBS) k dohodě centrálních bank a absolvování přístupových procedur, jejichž podstata spočívá v rozhodnutí o centrální paritě participující měny vůči euru a flukтуаčnímu pásmu okolo této parity.¹⁶

Právě vstup do ERM II je považován za klíčový, protože v něm bude mít slovenská ekonomika po dobu dvou let schopnost prokázat svoji stabilitu kurzu koruny vůči euru.

Důležitým aspektem o rychlosti vstupu do eurozóny je i postoj států sousedících se Slovenskem. V případě otálení by mohlo dojít k negativnímu vlivu pro finanční trh a investory a Slovensko by se z pohledu EU mohlo stát nedůvěryhodným členským státem. Pokud však SR začne plnit konvergenční kritéria v nejbližší možné době, je to jasným signálem důvěryhodnosti a jasného přístupu ke členství jak pro investory, tak pro zahraničí.

4.2 Přípravenost Slovenska na přijetí eura

Na rozdíl od států eurozóny, které přijímaly euro jako nové, ještě neexistující platidlo, má Slovensko výhodu, protože euro již existuje. A proto velká část slovenského obyvatelstva má zkušenosti s používáním eura v zahraničí. Měli tedy možnost si na eura více zvyknout. Tím, že již existuje hotovostní euro umožňuje Slovensku přijetí této měny současně jak do hotovostního, tak i bezhotovostního oběhu. Tím se odstraní některé duplicitní kroky, proces přijetí se zjednoduší, ale i náklady budou nižší.

Evropská komise zveřejnila 4. listopadu 2005 Druhou zprávu o praktické přípravě na budoucí rozšíření eurozóny, ve které zhodnotila pokrok při praktické přípravě na zavedení

¹⁶ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 61-62

eura v nových členských zemích. Slovensko se ve zprávě umístilo na prvním místě v celkovém hodnocení 38 ukazatelů, ze kterých 30 už splnilo nebo bylo v procesu plnění. Slovensko bylo při hodnocení národních plánů zavedení eura jako jediné hodnocené uspokojivě. Všem ostatním zemím vyčítala Evropská komise nekomplexnost plánů zavedení eura. Slovensko je pozitivně hodnocené i z hlediska existence komunikační strategie, přestože Evropská komise poukazuje na negativní dopady špatné informovanosti obyvatelstva a podnikatelské sféry o změnách, které zavedení eura přináší.¹⁷

4.3 Legislativa potřebná pro zavedení eura

Nařízení ES/EU tvořící základní legislativu ES o zavedení eura jsou:

- Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze 17. června 1997 o určitých ustanoveních týkajících se zavedení eura ve znění nařízení Rady (ES) č. 2595/2000 z 27. listopadu 2000;
- Nařízení Rady (ES) č. 947/98 z 3. května 1998 o zavedení eura ve znění nařízení Rady (ES) č. 2596/2000 z 27. listopadu 2000;
- Nařízení Rady (ES) č. 2866/98 z 31. prosince 1998 o výměnných kurzech mezi eurem a měnami členských států zavádějících euro ve znění nařízení Rady (ES) č. 1478/2000 z 19. června 2000.

Výše uvedená nařízení patří mezi sekundární prameny evropského práva a tudíž není potřebné je přímo převzít do práva Slovenské republiky. Právní předpisy, které je potřeba, aby Slovensko přijalo do svého právního řádu jsou:

- Zákon o některých opatřeních souvisejících se zavedením eura jako zákonného platidla ve Slovenské republice, nebo-li Generální zákon o zavedení eura;
- novelizace zákonů z oblasti finančního práva, novelizace trestního zákona, obchodního zákoníku apod.;
- novelizace nařízení vlády, vyhlášek, výnosů a opatření ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy, novelizace právních předpisů vydaných na místní úrovni.

¹⁷ ÚRAD VLÁDY SR. Pripravenosť SR na prijatie eura [online] [cit. 15. října 2008] Dostupné z: <<http://www.euro.vlada.gov.sk/-index.php?ID=1043>>

4.3.1 Novela zákona o NBS

Novelizovat zákon o NBS je nevyhnutelné pro přijetí eura na Slovensku. Novelizací tohoto zákona se NSB zaváže převést určité pravomoci na Evropskou centrální banku, podřídit se právním předpisům ECB a vydávat euromince a eurobankovky.

4.4 Zavedení eura na Slovensku

Přípravy na zavedení eura na Slovensku započaly ještě dříve než Slovensko vstoupilo do EU, a to 16. července 2003, kdy NBS a Ministerstvo financí SR schválilo Strategii přijetí eura v SR. Ve společném vyhlášení pak NBS a vláda uveřejnili souhrn výhod převažujících nad nevýhodami, z čehož jasně vyplynulo, že je nejlepší do měnové unie vstoupit co nejdříve, jakmile ovšem bude Slovensko připravené plnit konvergenční kritéria.

Zároveň NBS a vláda přijali rozhodnutí o vypracování Národního plánu zavedení eura. Protože v době schválení Strategie přijetí eura v SR se počítalo se splněním maastrichtských kritérií v roce 2007, byl vstup do eurozóny v nejbližším možném termínu stanoven k 1. 1. 2009. Za národního koordinátora zavedení eura na Slovensku určila vláda Ministerstvo financí SR. Zároveň vláda zplnomocnila ministra financí SR a guvernéra NBS jednat s orgány Evropské unie o vstupu do ERM II a o určení centrální parity výměnného kurzu koruny vůči euru.¹⁸

Také byl ustanoven vládní zplnomocněnec, který nese zodpovědnost za koordinování technických příprav. Stal se jím Igor Barát.

Slovenská republika vstoupila dne 28. listopadu 2005 do plnění stability výměnných kurzů ERM II, ve kterém musela setrvat minimálně dva roky, aby dokázala svoji stabilitu. Mimo Slovensko vstoupilo ve stejný čas do ERM II taky Estonsko, Litva, Lotyšsko, Kypr, Malta, Slovinsko a Dánsko. Za plnění tohoto kritéria se taky považuje stav, kdy se bude výměnný kurz slovenské koruny pohybovat okolo centrální parity. Následně se určí centrální parita koruny vůči euru, okolo které se bude pohybovat, a to na úrovni 38,4550 Sk za jedno euro. Flukтуаční pásmo je $\pm 15\%$ z toho vyplývá, že koruna se může pohybovat v rozmezí od 32,6868 SKK/EUR do 44,2233 SKK/EUR (viz Obrázek 1). Na žádost Slovenska se centrální parita slovenské koruny v ERM II revalvovala od 19. března 2007. Nová centrální parita je

¹⁸ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 101

tedy stanovena na hodnotu 35,4424 SKK/EUR. Po stanovení této nové hodnoty se koruna může pohybovat v rozmezí od 30,1260 SKK/EUR do 40,7588 SKK/EUR.

Jestliže se Slovensku v průběhu dvou sledovaných let v ERM II podaří dosáhnout udržitelnou konvergenci, vydá Evropská komise a ECB pozitivní hodnocení. Následovat bude přijetí Rady EU na návrh Komise kvalifikovanou většinou rozhodnutí o zrušení výjimky pro Slovensko a o jeho přijetí do eurozóny.

Těšně před vstupem do eurozóny bude jednomyslně Radou přijata velikost konverzního kurzu.

Euro jako národní měna se zavede k 1. 1. 2009 do hotovostního i bezhotovostního oběhu současně bez přechodného období. Zákonným platidlem na území Slovenska se od tohoto dne stane euro. V bezhotovostním styku se bude od 1. 1. 2009 používat jediné euro. U hotovostního styku bude možnost od 1. ledna 2009 platit nejenom eurem, ale i slovenskou korunou, která podle Národního plánu zavedení eura na Slovensku bude po dobu krátkého duálního oběhu stávajícím platidlem, ale pouze do 16. 1. 2009. Do tohoto data tedy bude možné platit jak slovenskými mincemi (více viz Příloha A), tak slovenskými bankovkami, které budou postupně stahovány z oběhu. Pokud obyvatelům zůstanou slovenské koruny doma i po 17. 1. 2009, kdy se bude platit už pouze eurem, bude možnost tyto peníze vyměňovat za eura a to v komerčních bankách nebo v NBS. V bankách se budou vyměňovat mince do 30. 6. 2009 a bankovky do 31. 12. 2009. V Národní bance Slovenska bude možnost mince vyměnit do 31. 12. 2013 a bankovky bez časového omezení. Výměna slovenských korun za euro bude zadarmo. Ve výjimečných případech, kdy bude klient měnit více jak 100 kusů bankovek nebo mincí, si může banka strhnout poplatek.

Náklady, které při přípravě na zavedení eura vzniknou jednotlivým subjektům, si každý subjekt musí pokrýt sám. To platí jak pro sektor soukromý, tak pro veřejný. Každý orgán, ať už soukromý nebo veřejný, bude zodpovědný za svoji organizační přípravu přechodu na euro.

Za de facto nemyslitelný jev se považuje situace, kdy by Slovensko z měnové unie vystoupilo a tím znova přešlo na svou původní měnu, tedy slovenskou korunu.

4.5 Harmonogram přijetí eura

Harmonogram sloužil pro zřehlednění přijímání eura (viz Tabulka 5).

Tabulka 5 Harmonogram přijetí eura

1. etapa – po vstup do ERM II	
Do 25. 11. 2005	Absolvování přístupových procedur do ERM II s orgány Evropské unie
2. etapa – členství v ERM II do rozhodnutí o přijetí SR do eurozóny	
28. 11. 2005	Vstup do ERM II
Květen 2008	Zprávy o konvergenci Evropské komise a ECB
Květen – červen 2008	Hodnotící procedury v evropských institucích
Červenec 2008	Rozhodnutí Rady EU o zrušení výjimky
Červenec 2008	Stanovení konverzního kurzu SKK/EUR Radou EU
3. etapa – mezi rozhodnutím o přijetí SR do eurozóny a samotný vstupem	
Červenec – prosinec 2008	Zabezpečení potřebného množství eurobankovek a ražba mincí pro hotovostní oběh SR
Září – prosinec 2008	Předzásobení komerčních bank eurooběživem
Listopad, prosinec 2008	Předzásobení maloobchodního sektoru eurooběživem
Srpen 2008 – prosinec 2009	Povinné duální zobrazování cen
Do konce prosince 2008	Konverze bankomatů, automatů a jiných zařízení fungujících na mince nebo bankovky
4. etapa – po vstupu do eurozóny	
Srpen 2008 – 31. 12. 2009	Povinné duální zobrazování cen
1. ledna 2009	Vstup do eurozóny
do 16. ledna 2009	Duální oběh: výměna korunové hotovosti za euro
od 17. ledna 2009	Pokračování výměny starého korunového oběživa za euro-bankovky a euromince v bankách a NBS
do června 2010	Doporučené duální zobrazování cen

Zdroj: NBS a Ministerstvo financií SR: Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike. Aktualizácia apríl 2008, vydala NBS, ISBN: 978-80-8043-124-2, str. 11

4.5.1 Národní plán zavedení eura

Národní plán na zavedení eura je dokument vypracovaný vládou SR v souvislosti se vstupem do eurozóny. Tento dokument je plánem jednotlivých kroků, které je potřeba splnit, aby přechod na euro byl bezproblémový, hladký a efektivní. Podle Národního plánu se mohou řídit všechny subjekty na Slovensku, počínaje státní správou, právníckými osobami až po jednotlivé občany Slovenské republiky. Jeho obsahem jsou základní zásady, časový harmonogram, institucionální zabezpečení zavedení eura na Slovensku. Jsou zde vymezeny i úlohy v jednotlivých oblastech včetně zodpovědnosti, časové náročnosti, kontrolních termínů a termínů splacení. Národní plán byl schválen v srpnu roku 2004, přičemž se počítalo s tím, že dojde celkem ke třem aktualizacím a to k 15. březnu 2007, k 15. dubnu 2008 a k 30. září 2008. Národní plán předložilo ke schválení Ministerstvo financí SR, které je mimo jiné i koordinátorem zavedení eura na Slovensku, a Národní banka Slovenska. Ke spolupráci byly přizvány dvě ministerstva a to Ministerstvo hospodářství SR a Ministerstvo spravedlnosti SR.

4.5.2 Mechanismus výměnných kurzů EMR II

Právním základem ERM II jsou dva dokumenty a to: Rezoluce Evropské rady o vzniku mechanismu výměnných kurzů ve třetí etapě hospodářské a měnové unie a Dohoda mezi Evropskou centrální bankou a národními centrálními bankami členských států nepatřících do eurozóny o provádějících postupech pro mechanismus výměnných kurzů ve třetí etapě hospodářské a měnové unie. Z toho tedy vyplývá, že jde pouze o mezivládní multilaterální dohodu.

První krokem pro účast v EMR II je přistoupení národní centrální banky členského státu EU k dohodě centrálních bank. Dokument o přistoupení podepisuje ECB, centrální banky členských zemí mimo eurozónu a centrální banka přistupujícího členského státu EU k měnové unii, jímž se potvrzuje, že národní centrální banka se stává součástí ECB a ESCB.

Druhým krokem je rozhodnutí o centrální paritě participující měny vůči euru a flukтуаčním pásmu okolo této parity. Centrální parita by měla být stanovena v blízkosti střednědobého rovnovážného kurzu, aby byla důvěryhodná pro trhy a tím se snížilo riziko spekulativních útoků.¹⁹ Rozpětí flukтуаčního pásma stanovené okolo této parity je $\pm 15\%$.

¹⁹ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 160-161

4.5.3 Konverzní kurz

Při převodu korunových hodnot na eura k 1. 1. 2009 se může používat jen konverzní kurz, který bude neodvolatelně stanovený Radou EU. Konverzní kurz byl stanovený jako koeficient se šesti platnými číslicemi. Vyjadřuje ekvivalent jednoho eura v korunách, tedy $1 \text{ EUR} = 30,1260 \text{ SKK}$. Při vykonávání převodů nebude přepočítávací koeficient zaokrouhlený, ani zkracovaný na méně než 6 platných číslic.

Zavedení eura neovlivní platnost jakýchkoliv smluv, či jiných právních předpisů. Všechny smlouvy, které obsahují údaje ve slovenských korunách, zůstanou po zavedení eura nadále platné. Hodnoty v korunách se budou považovat za hodnoty v eurech přepočítané podle konverzního kurzu. Žádnou ze smluv není možné vypovědět z důvodu zavedení eura.

4.5.4 Zaokrouhlování cen

Peněžní sumy, které byly stanovené v korunách, ale které mají být zaplacené nebo účtované v eurech, se zaokrouhlí na nejbližší eurocent. Zaokrouhlit se musí až konečná hodnota, ne jednotlivé položky.

Zavedení eura nesmí poškodit občany, ani spotřebitele. Poplatky občanů a daně, pokud nebudou přepočítány přesně podle pravidel zaokrouhlování, by se měly přednostně zaokrouhlovat dolů, platby občanům by se měly přednostně zaokrouhlovat nahoru. Při zavádění eura se musí uskutečnit všechny potřebné kroky pro to, aby jeho zavedení nebylo zneužité na zvýšení cen. Vývoj cen bude monitorovaný a pravidla přepočtu a zveřejňování cen budou kontrolovány.

K jistému zvýšení ceny může vést pouze tzv. odpor k používání nejmenších mincí (1 cent a 2 centy), které platící zákazníci nechávají jako spropitné. Přitom k největšímu zvyšování cen podle občanů dochází v oblastech služeb, pohostinství, kadeřnictví apod., zrovna kde se nechávají veliké spropitné. Proto, aby nedocházelo k těmto drobným cenovým rozdílům, je součástí informační kampaně slogan „každý cent se počítá“.

4.5.5 Duální zobrazení cen

Duální zobrazení cen znamená, že maloobchodní ceny, mzdy, faktury a ostatní ceny budou uváděny současně ve slovenských korunách i v eurech. Duální zobrazování cen bude povinné od 30-ti dní po určení konverzního kurzu do prosince 2009. V duálním zobrazování cen se doporučuje pokračovat až do července 2010. Spotřebitelé si tak budou moci zvyknout

na hladinu cen v eurech. Podobně jako při duálním zobrazování cen zboží a služeb se bude postupovat i při ostatních finančních informacích, které občané dostávají. Duálně budou uvedené hodnoty na výpisech z bankovních účtů, výplatní pásky, důchodové a sociální dávky, účty a faktury.

Duální zobrazování cen je hlavním nástrojem zvýšené ochrany spotřebitelů. Duální zobrazování cen zboží a služeb se uskuteční v souladu se schváleným zákonem č. 659/2007 Sb. o zavedení měny euro ve Slovenské republice a o změně a doplnění některých zákonů a příslušnými vyhláškami Ministerstva hospodářství SR, Ministerstva financí SR a Ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny SR. Tento zákon upravuje povinnost duálního oceňování a označování, způsob duálního označování, přepočty cen, monitorování vývoje cen a následná kontrolní činnost a duální oběh.

Zásadou pro duální zobrazování cen je to, že na přepočty se může použít jenom konverzní kurz, který nesmí být zkrácený. Při součtu více položek se duálně zobrazuje jen výsledná suma. Na dokladu o platbě za zboží nebo služby musí být obsažena i hodnota konverzního kurzu.

Ve styku s právníky osobami nebude duální zobrazování cen povinné. Duálnímu zobrazování dále nepodléhají peněžní sumy uvedené v ustanoveních všeobecně závazných právních předpisů, ani výroky rozhodnutí orgánů veřejné moci. Duálnímu zobrazování nepodléhají ani převodové příkazy, doklady o vkladu, žádosti a tiskopisy, které zpracovávají a vyřizují finanční instituce. Vykonávání duálního zobrazování se nevyžaduje ani při peněžních sumách uváděných na kolkových a poštovních známkách.²⁰

4.5.6 Duální oběh

Duální oběh znamená, že hotovostní platby se budou uskutečňovat v eurech i ve slovenských korunách. Přijímat se budou obě měny, ale vydávat se bude pouze eura. Duální oběh začne v den zavedení eura, tj. k 1. lednu 2009 a ukončí se k 16. lednu 2009. Obchodníci a poskytovatelé služeb budou povinni v tomto období přijímat platby v obou měnách. Po ukončení duálního oběhu již nebude možno slovenskými korunami platit, ale bude možno je ve vybraných institucích vyměnit na eura.

²⁰ NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Zákon č. 659/2007 Z. z. z 28. 11. 2007 o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online] [cit. 2. listopadu 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/-_img/Documents/ZAKLNBS/LEGISLAT/z6592007_421_08.pdf>, §18 odst. 7

4.5.7 Měnová konverze a její inflační rizika

Podle knihy Ladislava Balka Než k nám přijde euro je měnová konverze: „...technická operace zahrnující přepočtení cen a finančních hodnot a výměnu národních bankovek a mincí za euro mince a bankovky podle přesně stanoveného konverzního kurzu v bezhotovostním a hotovostním oběhu země.“

Konverze národní měny není důvodem pro všeobecné zvyšování cen, pouze v následujících bodech, které mohou vést právě ke zrychlení inflace, jsou jimi:

- implementační náklady souvisí s jednorázovými náklady společností, které by se mohly přenést na konečného spotřebitele ve snaze o udržení obchodní marže;
- rekalkulace nákladů, která by mohla souviset s revizí cen, kterou jsou obchodníci nuceni provádět. A právě tento proces by se mohl spojit zavedením eura;
- zaokrouhlování cen na ceny v euru atraktivnější; a
- nesprávné vnímání inflace obyvatelstvem na základě vlastních spotřebitelských a nákupních zkušeností.

Faktory působící proti růstu cen:

- konkurence, která by mohla využít příchodu eura na přilákání nových zákazníků;
- duální zobrazování cen a monitoring těchto cen;
- dohody o zachování cenové stability, které mohou obchodní společnosti podepsat a tím dají najevo, že u nich se zákazník nemusí bát zdražování;
- přepočítávání cen podle konverzního kurzu, které by měl provádět každý zákazník, aby zjistil, zda nejsou porušována pravidla přijetí eura.

4.5.8 Jak čelit neodůvodněnému zvyšování cen

K problému neodůvodněného zvyšování cen je potřebné zapojit do spolupráce obyvatelstvo, tedy spotřebitele, podnikatelskou sféru, ale i veřejnou správu. Všichni výše uvedení mohou svým přičiněním přispět k zamezení neoprávněného zvyšování cen. Obyvatelé mohou proti tomu problému přijmout opatření, jako například to, že bude průběžně sledovat vývoj cen během duálního zobrazování cen, bude věnovat pozornost informacím o cenovém vývoji, nebo bude upozorňovat na ty prodejce, kteří budou zavedení eura zneužívat. Podnikatelský sektor může přijmout takové vyhlášky, ve kterých se zaváže postupovat při zavádění eura v souladu se zákony, nebo umístit na viditelné místo ve své

provozovně konverzní kurz, aby si každý spotřebitel mohl cenu osobně přepočítat. Veřejná správa může přijmout některé z následujících opatření: zavázat se, že přijetí eura bude mít na občany neutrální vliv, tzn. že veškeré ceny, poplatky, daně, mzdy, resp. platy budou přepočítávány podle stanového konverzního kurzu, dále mohou monitorovat vývoj cen nebo upozornit na firmy, které zneužijí přijímání eura apod.

4.6 Úlohy jednotlivých sektorů

4.6.1 Bankovní a finanční sektor

Úlohou finančního sektoru, včetně NBS, bude zabezpečit zavedení eura do hotovostního i bezhotovostního oběhu, což proběhne současně. V bezhotovostním oběhu je nejdůležitější zabezpečení euromincí a bankovek a jejich výměna za slovenské koruny. Euromince a eurobankovky zabezpečí NBS tak, aby se koncem roku 2008 mohlo začít předzásobování bank, poté maloobchodů, a od 1. 1. 2009 mohla začít výměna hotovosti pro obyvatelstvo. Občané budou mít více možností získat euromince a bankovky. Ještě před tímto dnem (1. 1. 2009) si budou moci v bankách a pobočkách Slovenské pošty zakoupit startovací balíčky, které budou obsahovat 45 kusů euromincí a budou v nich zastoupené všechny nominální hodnoty euromincí (2 euro – 2 ks, 1 euro – 6 ks, 50 centů – 8 ks, 20 centů – 8 ks, 10 centů – 6 ks, 5 centů – 5 ks, 2 centy – 5 ks, 1 cent – 5 ks). Celková hodnota startovacího balíčku bude 500 SKK. Bankomaty budou od 1. ledna 2009 vydávat výhradně eura.

Mezi další úlohy spojené se zavedením hotovostního eura patří důkladná ochrana zvýšených objemů hotovosti při přepravě a skladování a vzdělávání pracovníků nakládajících s hotovostí.

V bezhotovostním oběhu se euro zavede okamžitě 1. 1. 2009. Tuzemský platební systém bude upravený na používání eura. Slovensko se ke dni zavedení eura napojí i na evropský platební systém TARGET2 (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System), což je systém zúčtování plateb v eurech v reálném čase. Tyto změny vykoná NBS ve spolupráci s bankami a ostatními institucemi, které budou na platební systémy napojeny. Zabezpečení plynulosti veškerých bezhotovostních plateb bude zahrnovat i změny platebních karet a elektronického bankovníctví.

Všechny účty klientů bank, ale taky úvěrové produkty, akreditivy, záruky a šeky budou přepočítané na eura. Přepočty se uskuteční přesně podle konverzního kurzu a pravidel zaokrouhlování. O veškerých změnách budou klienti dopředu informováni.

U cenných papírů bude nevyhnutné přepočítat na eura jak jejich jmenovité, tak i tržové hodnoty. U cenných papírů s nižší hodnotou budou určena přesnější pravidla zaokrouhlování na nejbližší eurocent.

Zavedení eura si bude vyžadovat převedení některých kompetencí z NBS na Evropskou centrální banku. Budou to hlavně kompetence v oblasti měnové politiky, ale též některé pravomoci při emisi oběživa. NBS bude též muset dodržovat pravidla stanovené ECB.

4.6.2 Státní správa a samospráva

Orgány státní správy a ústřední samosprávy se budou muset na zavedení eura připravit podobně jako všechny ostatní instituce. Nejdelsí a nejnáročnější bude proces úpravy finančních a informačních systémů. Mimo zabezpečení schopnosti vlastní činnosti vytvoří orgány veřejné správy i pravidla pro soukromý sektor. Změní se pravidla v účetnictví a výkaznictví, na eura budou přizpůsobené výpočty daňových povinností, mzdy a platy. Stejně tak budou přepočítané dávky a příspěvky sociálního a zdravotního pojištění. Právě při platbách ve vztahu občan – stát přistoupila veřejná správa k rozhodnutí, že všechny platby, kdy je beneficentem občan, se použije zaokrouhlování na 10 eurocentů nahoru a v ostatních platbách, kdy bude beneficentem stát, se použije zaokrouhlování na 10 eurocentů směrem dolů.

Příslušné orgány veřejné správy a samosprávy musí upravit i velké množství právních předpisů.

4.6.3 Podnikatelská sféra

Podnikatelská sféra bude muset uskutečnit všechny potřebné kroky na to, aby mohli jednotlivé společnosti a podnikatelé vykovávat svoji činnost i po zavedení eura. Úlohy hlavní pro maloobchod a poskytovatele služeb vyplývají i z pravidel ochrany spotřebitele. Během období duálního zobrazování cen musí být všichni prodejci připraveni označovat konečné ceny v korunách i v eurech. V období duálního oběhu musí být připraveni přijímat platby jak v korunách, tak i v eurech, ale vydávat už budou jen eura.

Všechny podniky se budou muset přizpůsobit novým pravidlům účtování a výkaznictví v eurech. Potřeby podniků však půjdou nad rámec zákonných povinností. Bude nevyhnutelné přizpůsobit všechny finanční informační systémy, zabezpečit vzdělávání a informování pracovníků a zákazníků.

Základní jmění podniků, podíly a akcie budou přepočítané na eura. Přitom se musí zabezpečit, aby součet hodnot jednotlivých podílů nebo akcií byl po přepočítání a zaokrouhlení nadále rovný přepočítanému základnímu jmění.

Naproti tomu daňové priznání za rok 2008 bude podávané ve slovenských korunách, ale případný výsledný nedoplatek, resp. přeplatek už bude placen, resp. vrácen přepočítaný podle konverzního kurzu v eurech.

Výplata mezd za období prosinec 2008 bude vyplacena v eurech.

4.7 Informovanost o přijetí eura

Mezi úspěchy zavedení eura na Slovensku patří i příprava obyvatelstva a firem na tuto „velkou“ událost. Proto je důležité vést tuto informační kampaň.

Informační kampaň, neboli informovanost o přijetí eura, je součástí Národního plánu. Nejdůležitějším a nejvýznamnějším sloganem je „Euro naša mena“.

Obsahem kampaně o přijetí eura mělo podle průzkumu z roku 2005 být:

- vysvětlení výhod a nevýhod, které budou plynout z přijetí eura jako zákonného platidla jak pro obyvatelstvo, tak pro podnikatelskou sféru;
- seznámení občanů s euromincemi a eurobankovkami;
- způsob přepočtu ze slovenské koruny na euro (konverzní kurz);
- vysvětlení postupu při vstupu do měnové unie, včetně harmonogramu;
- seznámení se skutečností, do kdy a v jakém oběhu (hotovostním či bezhotovostním) bude možné platit korunou, a od kdy eurem.

Cílem informační kampaně je přispět k hladkému přechodu na euro, zabránění případným komplikacím a co nejvíce informovat (viz Tabulka 5). Největší pozornost bude věnována kampani pro obyvatelstvo, pro které bude vyvíjena vzdělávací a přesvědčovací kampaň, do které má velký zájem se zapojit i Evropská komise a Evropská centrální banka.

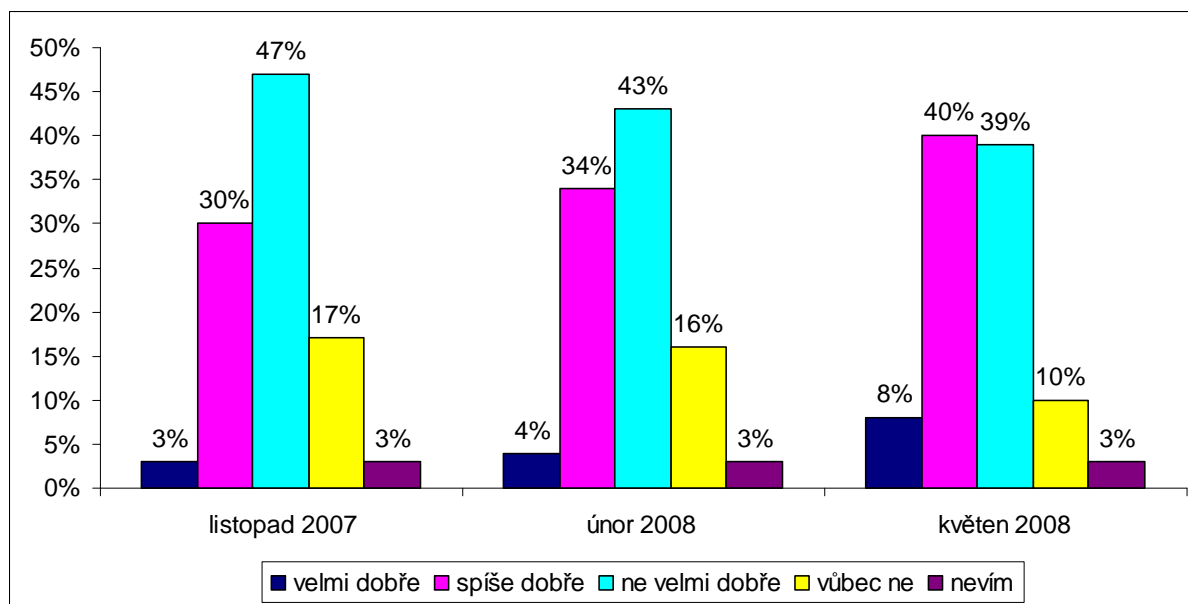
Do této kampaně se však mohou zapojit i ostatní banky, finanční instituce, obchodní sítě apod., které budou mít zájem na tom, aby právě jejich klienti byli nejlépe informováni. Při informační kampani budou využity i zkušenosti ostatních členských zemí, které již euro zavedli.

Na informační kampaň bude samozřejmě potřebné vynaložit určité náklady v rámci veřejného i soukromého sektoru. V případě soukromého sektoru si tyto náklady musí hradit každý subjekt sám z vlastních zdrojů, stát jim na tuto kampaň finančně či jinak přispívat nebude. Podle výpočtu Evropské centrální banky činily náklady přechodu na euro v prvních 12 členských zemích od 0,3 % do 0,8 % HDP.

V případě Slovenské republiky bude vhodné se prostřednictvím určité komunikační strategie zaměřit na dobrou připravenost celé společnosti na zavedení jednotné měny a tím současně minimalizovat náklady, které budou potřebné vynaložit v této souvislosti. Na úspěšný přechod na jednotnou měnu v oblasti podnikatelského sektoru bude potřebné se začít připravovat delší čas.²¹

Právě podle zkušeností s prvním zaváděním eura v roce 2002 v podnikatelském sektoru je dobré vypracovat vnitropodnikový plán přechodu na jinou měnu, přičemž celý proces trval od třech do dvanácti měsíců. Z této celkové doby příprav na přechod na euro není vhodné přípravy podceňovat.

²¹ BALKO, L. Než k nám přijde euro. Bratislava: Nakladatelství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0, str. 76

Graf 4 Do jaké míry se cítíte být informovaný o euru?

Zdroj: EUROMENA. *Názory na zavedení meny euro na Slovensku [online] [cit. 10. listopadu 2008]* Dostupné z: <<http://www.euromena.sk/aktuality/10185c>>

4.8 Postupné plnění maastrichtských kritérií Slovenskem

4.8.1 Míra inflace

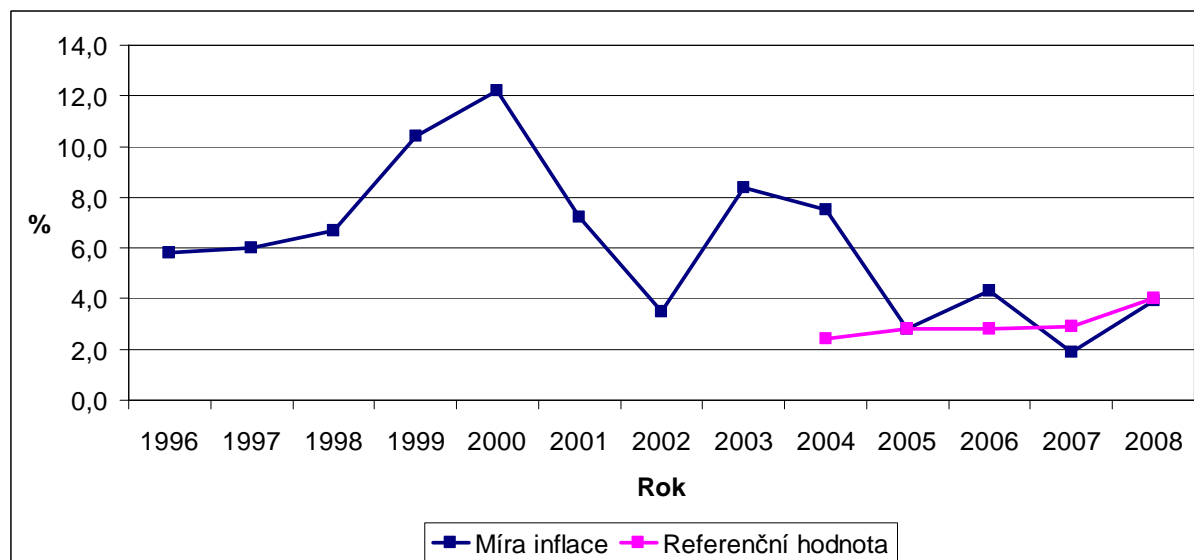
Od roku 1996 míra inflace vzrostla z 5,8% (viz Tabulka 6), přes 6,0% v roce 1997 a 6,7% v roce 1998, až na hodnotu 10,4% v roce 1999. Tento expanzivní vývoj byl určován nejen vývojem mezd, ale také zvyšováním regulovaných cen a změnami v oblasti nepřímých daní a svého vrcholu dosáhl v roce 2000 hodnotou 12,2%. Od roku 2000 došlo k prudkému poklesu a to v roce 2001 na 7,2% a v roce 2002 dokonce až na hodnotu 3,5%. Inflace od roku 2003 na úrovni 8,4% byla ovlivněna nejen důvody výše uvedenými, ale i růstem cen ropy. V roce 2004 nabývala hodnoty 7,5%, což výrazně nad hranicí referenční hodnoty. Naopak v roce 2005 došlo v obrovském poklesu na 2,8%, což je prozatím nejnižší hodnota od roku 1996. K tomuto snížení bylo přispělo zejména posílení výměnného kurzu, deregulace finančního trhu, zavedené reformy zaměřené na zlepšení konkurenčního prostředí a také zvýšení flexibility na trhu práce. K celkovému udržení cenové stability napomáhá i příznivá rozpočtová politika. V roce 2006 se inflace opět dostává nad hranici referenční hodnoty a to vlivem cen energií, zboží a služeb. Od roku 2007 je hodnota inflace 1,9% pod referenční hodnotou 3,0% (viz Graf 5). Toto maastrichtské kritérium je tedy plněno od roku 2007.

Tabulka 6 Vývoj míry inflace HICP (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Inflace	5,8	6,0	6,7	10,4	12,2	7,2
Referenční hodnota	x	x	x	x	x	x

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
3,5	8,4	7,5	2,8	4,3	1,9	3,9
x	x	2,4	2,8	2,8	2,9	4,0

Zdroj: Vlastní zpracování podle Konvergenčních zpráv ECB

Graf 5 Vývoj míry inflace HICP (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.8.2 Úroková míra

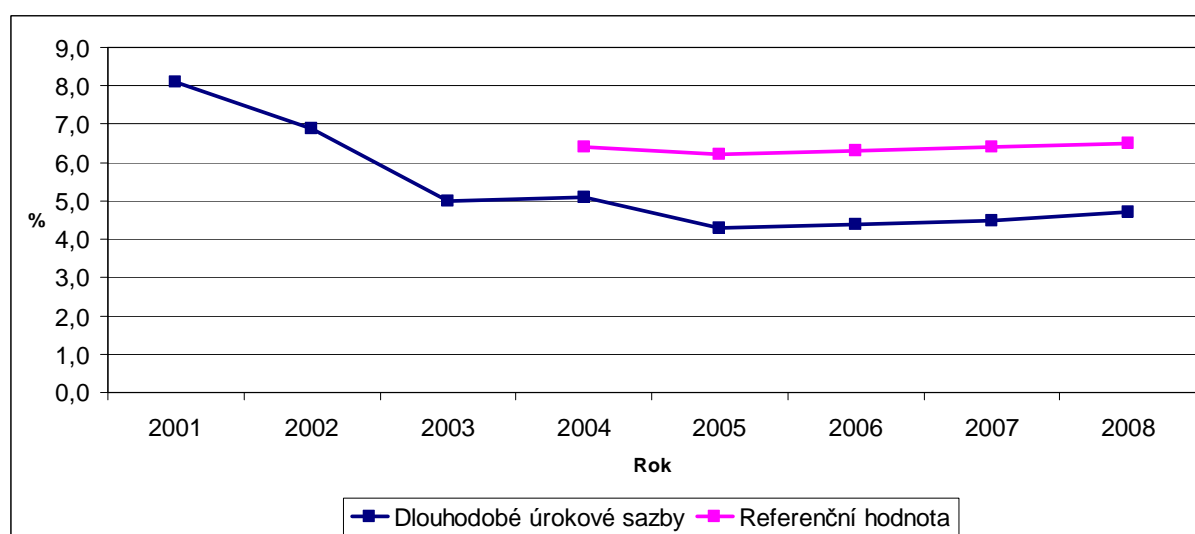
Dlouhodobé úrokové sazby mají od roku 2001 do roku 2005 klesající tendenci (viz Tabulka 7) a to také částečně díky snížení hlavní úrokové sazby Národní bankou Slovenska celkově o 3,5 procentního bodu. Podobný zásah NBS snížením úrokových sazeb byl i v roce 2007 a to hned dvakrát. Díky zásahům NBS je úroveň úrokové míry po celou dobu členství

Slovenska v EU pod referenční hodnotou (viz Graf 6), z čehož plyne, že již od roku 2004 je toto maastrichtské kritérium splněno.

Tabulka 7 Vývoj úrokové míry (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Úrokové míra	5,1	3,5	4,4	4,5	4,7
Referenční hodnota	6,4	6,2	6,3	6,4	6,5

Zdroj: Vlastní zpracování podle Konvergenčních zpráv ECB

Graf 6 Vývoj úrokové míry (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.8.3 Rozpočtový deficit

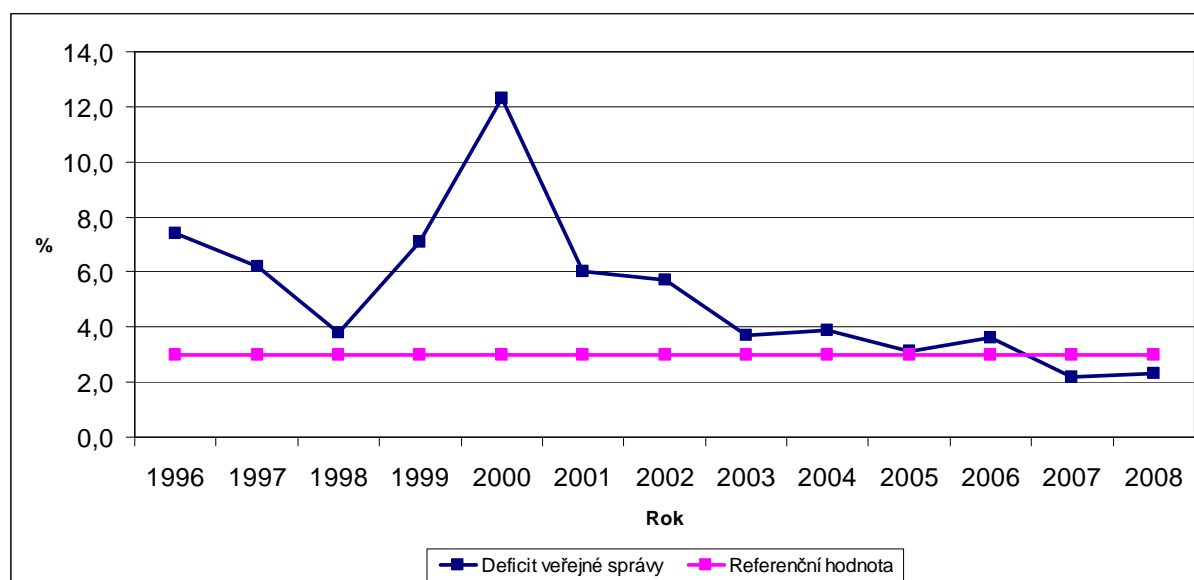
Od roku 1996 je možné u rozpočtového deficitu pozorovat značnou volatilitu (viz Graf 7) a poté postupné ustálení, kdy opět nejvyšší hodnota, stejně jako u míry inflace, byla v roce 2000 a to 12,3% (viz Tabulka 8), což bylo způsobeno zvýšením nákladů na restrukturalizaci bankovního sektoru. Již při vstupu SR do EU byla hodnota deficitu 3,9% poměrně blízko 3% referenční hodnoty. V roce 2005 došlo k prozatím největšímu přiblížení k referenční hodnotě. Následující rok úroveň deficitu, tj. 3,6%, zaznamenává mírný vzestup díky zvýšení cen energií, služeb a zboží. Stejně jako v případě inflace je i rozpočtový deficit jako třetí maastrichtské kritérium plněno od roku 2007.

Tabulka 8 Vývoj rozpočtového deficitu (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Rozpočtový deficit	7,4	6,2	3,8	7,1	12,3	6,0

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
5,7	3,7	3,9	3,1	3,6	2,2	2,3

Zdroj: Vlastní zpracování podle Konvergenčních zpráv ECB

Graf 7 Vývoj rozpočtového deficitu (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.8.4 Státní dluh

I předposlední maastrichtské kritérium plnilo Slovensko již dávno před svým vstupem do EU. Od roku 1996 má vývoj státního dluhu expanzivní tendenci (viz Graf 8). Prudký nárůst nastal v roce 1999 z důvodu restrukturalizace bankovního sektoru, vliv však měly i faktory působící rozdíl mezi deficitem rozpočtového hospodaření a změnou státního dluhu. Tyto faktory pak působily na snížení dluhu a to od roku 2002. Svého maxima dosáhl státní dluh v roce 2000 hodnotou 50,2% (viz Tabulka 9) v důsledku převzetí dluhů souvisejících s již zmíněnou restrukturalizací bankovního sektoru. Tyto dluhy začaly být postupně spláceny

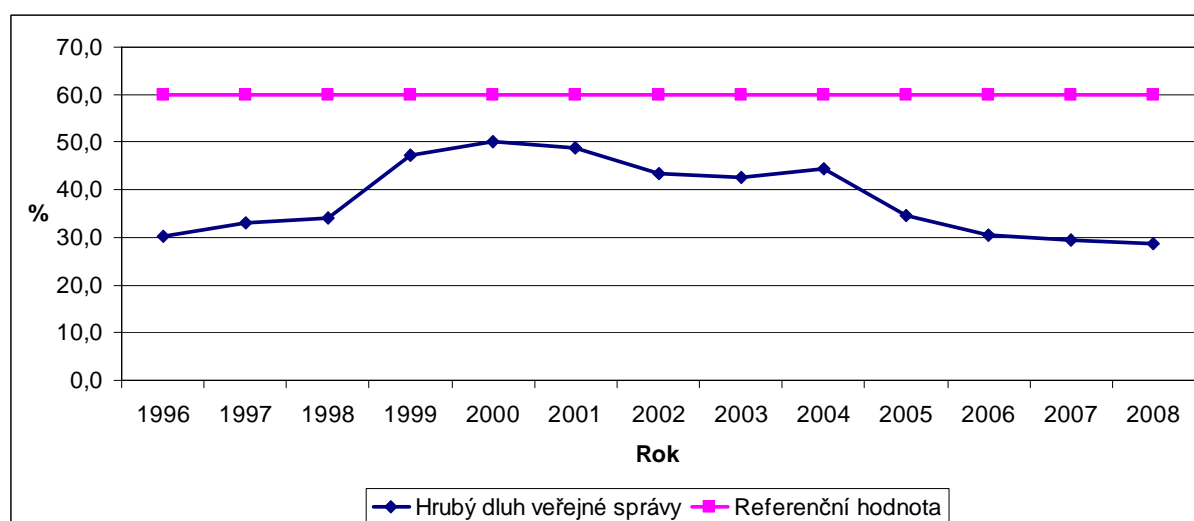
již následující rok, což se projevilo i na výšce státního dluhu, který klesl o 1,5%. Následující roky znamenaly snižování státního dluhu. Výjimku tvořil pouze rok 2004, kdy se tato hodnota zvýšila pouze o 1,9% na 44,5% a jak je patrné z grafu, nejedná se o markantní rozdíl.

Tabulka 9 Vývoj státního dluhu (v %)

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Státní dluh	30,3	33,0	34,0	47,2	50,2	48,7

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
43,3	42,6	44,5	34,5	30,4	29,4	28,8

Zdroj: Vlastní zpracování podle Konvergenčních zpráv ECB

Graf 8 Vývoj státního dluhu (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.8.5 Měnová stabilita

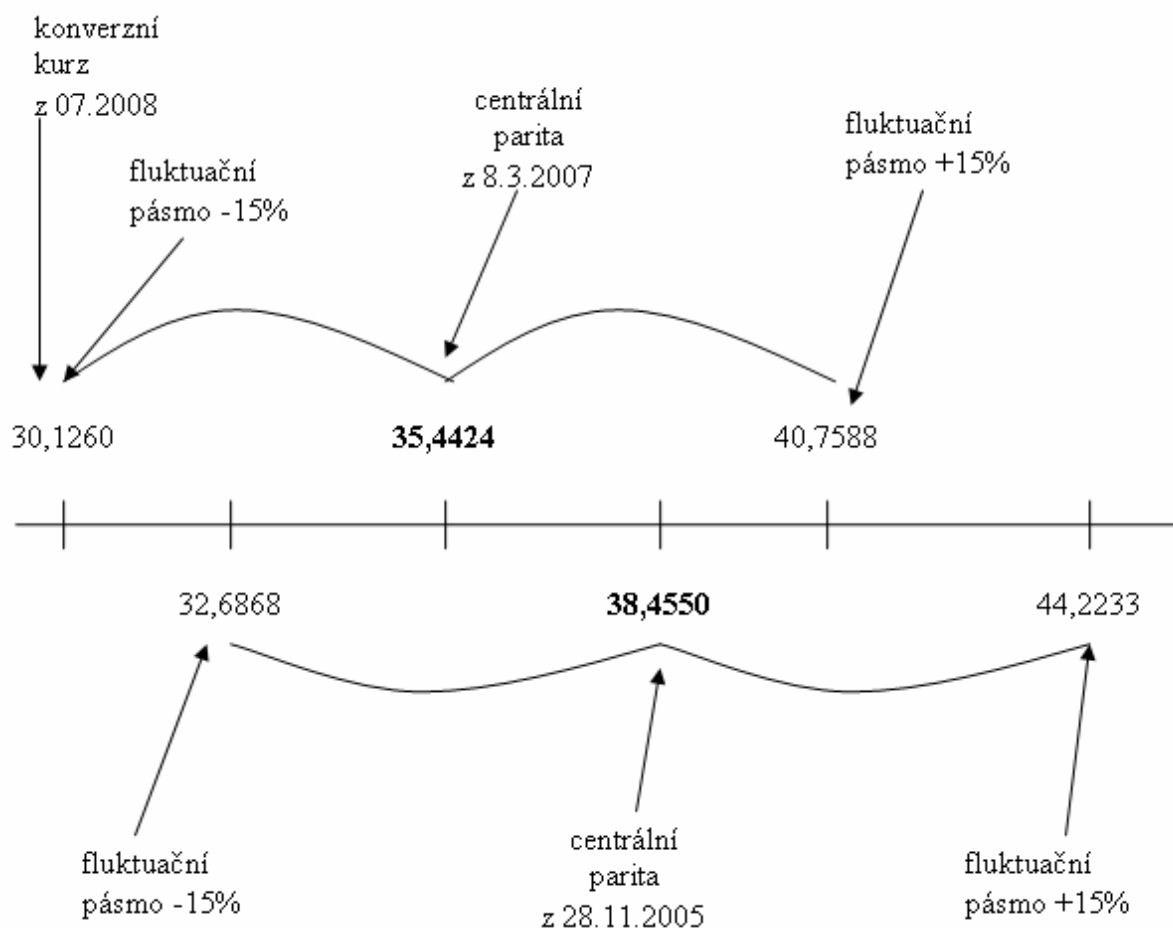
Slovensko vstoupilo do mechanismu výměnných kurzů ERM II se skoro půlročním předstihem dne 28. listopadu 2005, přičemž nejpozdějším termínem byl 19. dubna 2006. Od zavedení eura, kdy byla hodnota SKK/EUR nejvyšší (viz Graf 9) až do přijetí eura Slovenskem, slovenská koruna neustále posilovala a její volatilita byla velmi malá, což je patrné i z grafu. Pouze ve 2. čtvrtletích roku 2005, 2006 a 2007 došlo k mírné devalvaci. K největšímu oslabení došlo počátkem března 2006 a to o 0,58 SKK/EUR (viz Tabulka 10)

v důsledku obav na trhu z budoucího nasměrování nové vlády. Ve snaze podpořit korunu a zmírnit kurzovou volatilitu zvýšila NBS hlavní úrokové sazby.

Po vstupu do ERM II byly stanoveny centrální parita slovenské koruny na úrovni 38,4550 SKK/EUR a flukтуаční pásmo ve výši $\pm 15\%$. Ale v důsledku stálého zhodnocování slovenské koruny byla centrální parita s účinností od 19. března 2007 revalvována o 8,5% na 35,4424 SKK/EUR (viz Obrázek 1) a v květnu 2008 o 17,6472%.

Dohoda o vstupu do ERM II se zakládá i na jiných politických závazcích Slovenska, mezi které patří mimo jiné i realizace zdravé rozpočtové politiky, podpora umírněného mzdového vývoje, zmírňování růstu objemu úvěrů a další realizace strukturálních reforem.²²

²² ECB. Konvergenční správa 2006 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/-conrep/cr200612sk.pdf>>

Obrázek 1 Centrální parity a jejich fluktuální pásma

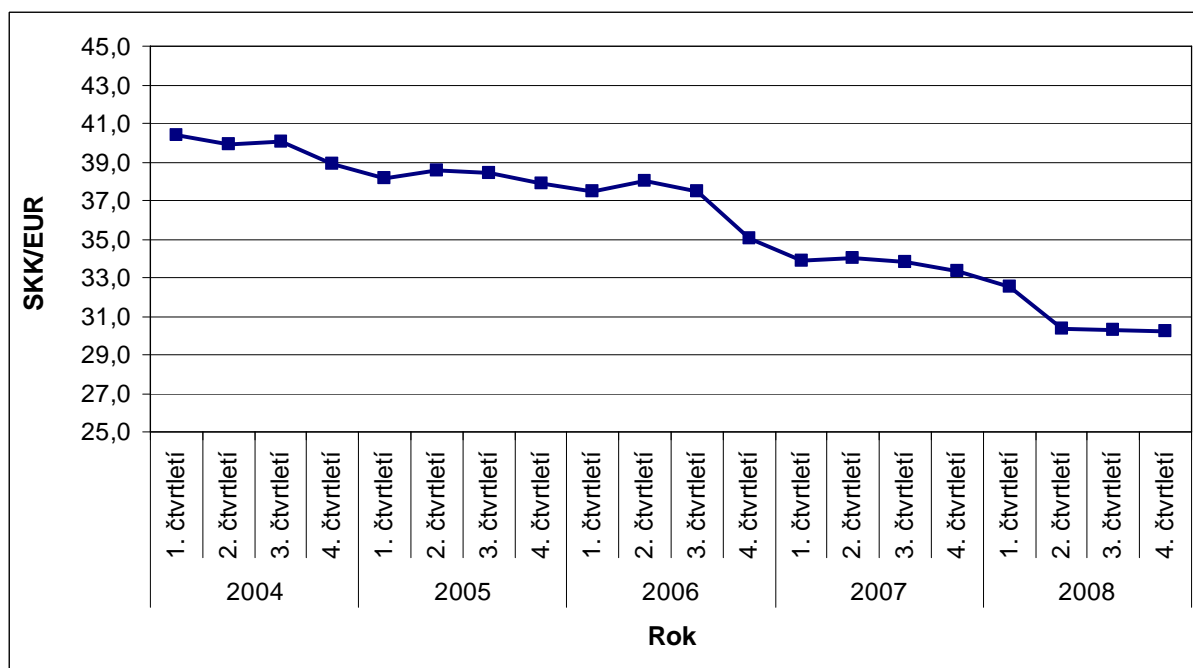
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 10 Vývoj SKK vůči euru

Rok	Čtvrtletí	Hodnota
2004	1.	40,421
	2.	39,931
	3.	40,056
	4.	38,925
2005	1.	38,185
	2.	38,537
	3.	38,45
	4.	37,871
2006	1.	37,455
	2.	38,036

2007	3.	37,505
	4.	35,025
	1.	33,863
	2.	34,017
2008	3.	33,821
	4.	33,365
	1.	32,497
	2.	30,323
2008	3.	30,28
	4.	30,204

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.nbs.sk

Graf 9 Vývoj SKK vůči euru

Zdroj: Vlastní zpracování podle www.nbs.cz

4.8.6 Souhrn plnění maastrichtských kritérií

Závěrem lze říci, že Slovensko plní veškerá maastrichtská kritéria od roku 2007. A některé s dostatečnou rezervou. Úrovně jednotlivých kritérií byly každoročně zveřejňovány a komentovány v Konvergenčních zprávách vydaných ECB. Po splnění podmínek zasedla Evropská komise a začátkem května 2008 zveřejnila oficiální termín přijetí eura na Slovensku.

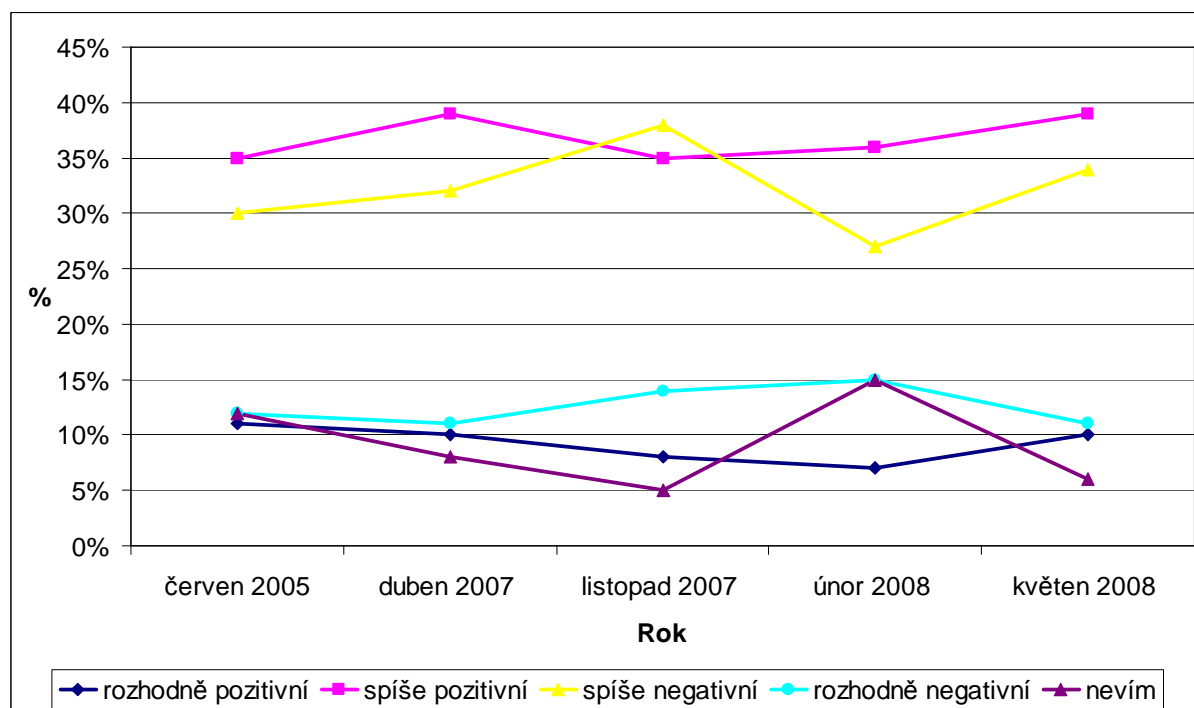
4.9 Názory na zavedení eura na Slovensku

4.9.1 Názory před jeho zavedením

Názory na zavedení eura (viz Graf 10) se velmi různí ať už podle dosaženého vzdělání či podle věku. Podle Ústav pre výskum verejnej mienky pri štatistickom úrade SR je zavedení eura nevýhodou nebo víc nevýhodou než přínosem pro: mírně pesimisticky naladěné skupiny k zavedení eura (70%), věkové skupiny nad 60 let (58%), důchodce (57%) a skupiny, které se sami zařazují k nižší společenské vrstvě (56%). Naopak mezi ty, pro které je euro přínosem nebo spíše přínosem než nevýhodou, patří tyto skupiny: respondenti s mírným optimismem k zavedení eura (47%), vysokoškolsky vzdělaní (57%), socio-profesní skupiny zaměstnanců

(28%), věkové skupiny od 16 do 29 let (28%) a u respondentů, kteří se sami zařazují ke střední společenské vrstvě (26%).

Na otázku: Jaký je Váš osobní názor za zavedení eura na Slovensku?, kterou pokládala agentura FOCUS, odpověděla ještě v červnu roku 2005 necelá polovina dotázaných pozitivně. O tři roky později již tento počet pozitivně naladěných občanů vzrostl o 3%. Tomuto úspěchu se dá přisuzovat větší informovanost, která pomohla občanům, kteří se do té doby nedokázali rozhodnout, projevit svůj názor. Stejně tak jako vzrostl počet pozitivně laděných občanů, tak i negativně přistupujících občanů k zavedení eura během doby průzkumu přibylo. Obyvatel, kteří se na začátku průzkumu, tedy v červnu roku 2005, nedokázali rozhodnout, tvořilo 12%. Již v květnu 2008 se toto procento o polovinu snížilo. Celá tato polovina se pak přesně rozdělila mezi pozitivní a negativní názory. Vývoj osobních názorů na euro vyjadřuje následující graf.

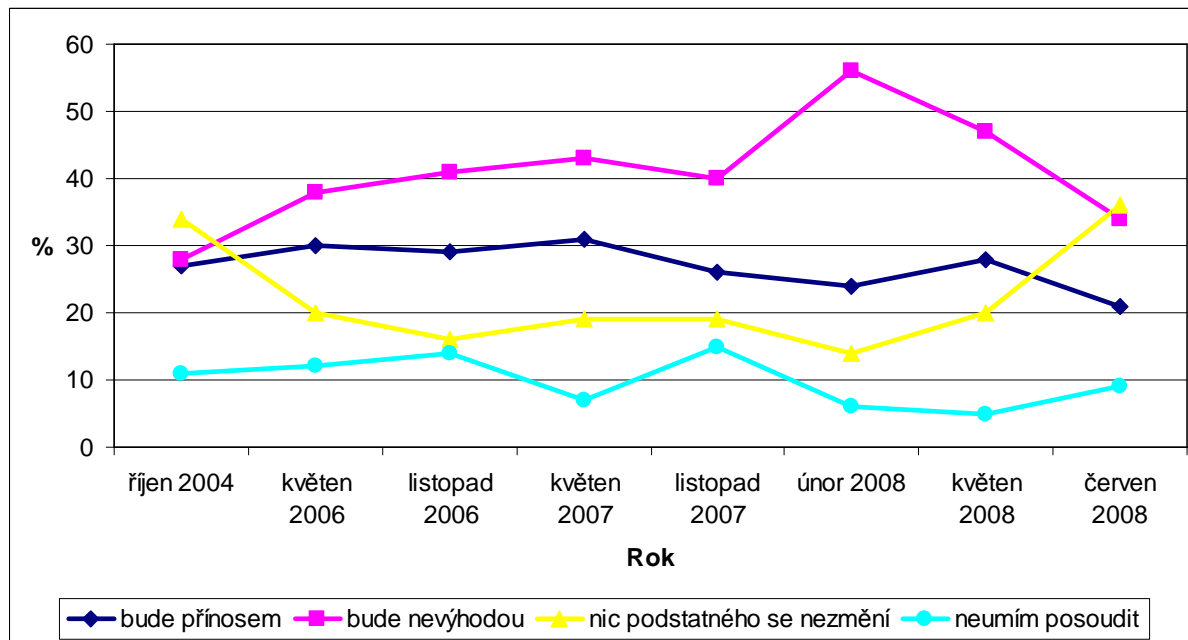

Graf 10 Jaký je Váš osobní názor na zavedení eura na Slovensku?

Zdroj: EUROMENA. *Názory na zavedenie meny euro na Slovensku [online] [cit. 10. listopadu 2008] Dostupné z: <<http://www.euromena.sk/aktuality/10185c>>*

Následující graf (viz Graf 11) popisuje, co pro konkrétního občana SR, bude znamenat zavedení společné měny. Podle nejnovějších výsledku nepřinese tato změna nic podstatného,

to tvrdí téměř 40% dotázaných. Stejně tak necelých 40% dotázaných tvrdí, že euro bude pro ně nevýhodou. Pozitivně laděných je pak něco málo přes 20%. Zbytek dotazovaných to neumí posoudit.

Graf 11 Co pro Vás osobně bude znamenat zavedení eura na Slovensku?

Zdroj: ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR. Názory občanov na zavedenie spoločnej meny euro – Júl 2008 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/Uvvm/y2008/Spravy/no019_m07_y08_EURO-jul1.pdf>

4.9.2 Pohled občanů SR na výhody, resp. nevýhody eura

Následující dvě tabulky (viz Tabulka 11 a Tabulka 12) zobrazují, jaké jsou největší, či nejmenší výhody, resp. nevýhody pro obyvatele Slovenska.

Tabulka 11 Přínosy eura pro obyvatele Slovenska (v %)

Co bude pro Vás největší přínos ze zavedení eura na Slovensku?	
(v %)	
Zjednodušení cestování do zahraničí	40
Zjednodušení obchodování se zahraničím	35
Silnější, jistější a stabilnější měna	32
Přehlednější porovnání cen zboží a služeb s ostatními zeměmi eurozóny	20
Zlepšení ekonomické situace na Slovensku	13
Zvýšení prestiže, image a sebevědomí obyvatel SR	10
Nárůst turismu	10
Rychlejší vyrovnávání rozdílů mezi SR a členskými zeměmi EU	10
Růst platů a důchodů	8
Příliv zahraničních investorů	7
Snížení nezaměstnanosti	5
Neočekávám žádné přínosy	19
Nevím	4

Zdroj: ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR. Názory občanov na zavedenie spoločnej meny euro – Júl 2008 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/Uvvm/y2008/Spravy/no019_m07_y08_EURO-jul1.pdf>

Tabulka 12 Nevýhody eura pro obyvatele Slovenska (v %)

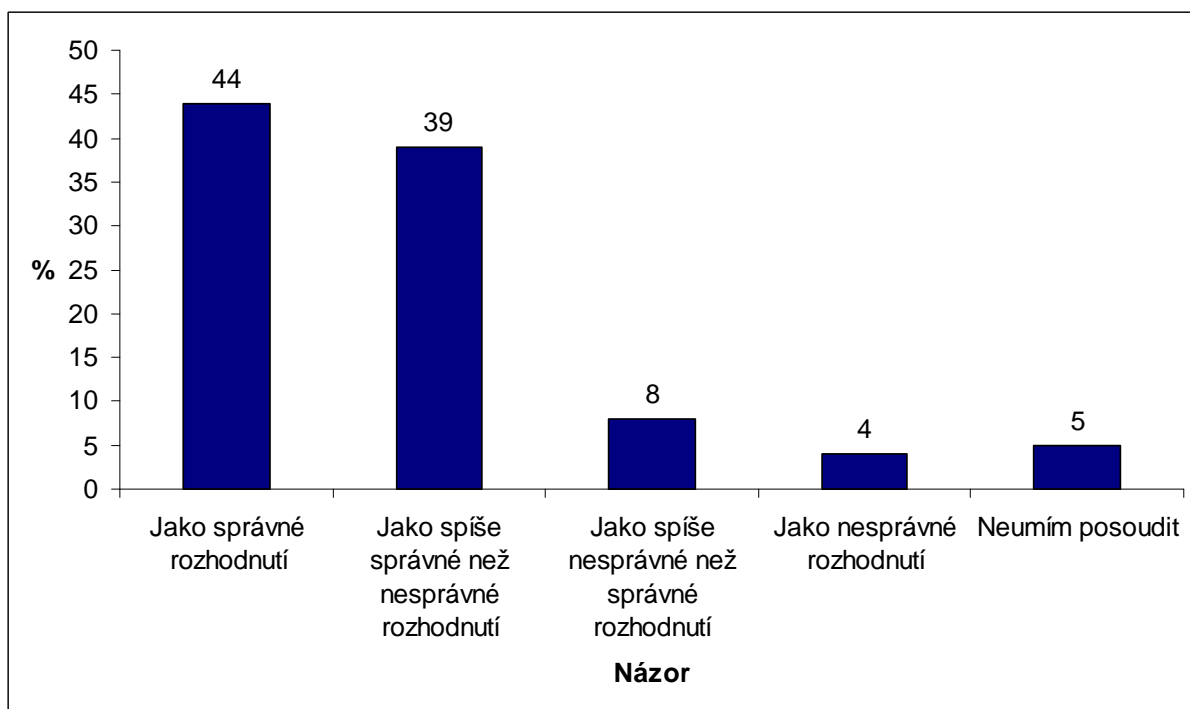
Čeho se nejvíce obáváte v souvislosti se zavedením eura? (v %)	
Spekulací v obchodech, klamání zákazníků	33
Zvyšování cen, zaokrouhlování	33
Množství mincí v peněžence	31
Zvykání si na nový vzhled bankovek a mincí, jejich rozpoznávání	30
Cen zboží a služeb v nové měně	30
Přepočítávání cen	24
Zhoršení finanční situace a nedostatku peněz v domácnosti	19
Nárůstu chudoby a prohlubování nerovností	18
Znehodnocení úspor a majetku	15
Omezení národní suverenity a zvýšení závislosti na EU	5
Problémy se zaobstaráváním si eur	2
Nepříznivého vlivu na hospodářství a ekonomickou situaci SR	2
Nemám žádné obavy	5
Nevím	1

Zdroj: ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR. Názory občanov na zavedenie spoločnej meny euro – Júl 2008 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/Uvvm/y2008/Spravy/no019_m07_y08_EURO-jul1.pdf>

4.9.3 Názory na zavedení eura po 1. lednu 2009

Tři měsíce po zavedení eura provedl Ústav pre výskum verejnej mienky pri štatistickom úrade SR průzkum na téma euro. Jak dnes občané hodnotí rozhodnutí o zavedení společné měny (viz Graf 12), jak se orientují v euromincích a zda ještě stále ceny za zboží či služby přepočítávají na slovenské koruny.

Podle zmíněného průzkumu odpovědělo více než 80% pozitivně, což je ve srovnání s názory před zavedením eura velmi dobrý výsledek. Vyloženě negativní názor zastávají pouze 4% dotazovaných. Spíše negativní než pozitivní názor má 8% a 5% dotazovaných nedovede posoudit, zda tento krok znamenal správné či nesprávné rozhodnutí.

Graf 12 Jak dnes hodnotíte rozhodnutí SR přijmout společnou měnu euro?

Zdroj: ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR. Euro v mienke občanov [online] [cit. 3. dubna 2009] Dostupné z: <[http://portal.statistics.sk-files/Uvvm/y2009/Spravy/no008_m03_y09_Euro_Marec_2009.pdf](http://portal.statistics.sk/files/Uvvm/y2009/Spravy/no008_m03_y09_Euro_Marec_2009.pdf)>

ZÁVĚR

Moje bakalářská práce byla zaměřena převážně na teoretickou část, která se týkala eura jako měny obecně a shrnutí kroků pro přijetí eura na Slovensku, ale i na část analytickou, kde jsem se zabývala tím, jak SR postupně plnila maastrichtská kritéria.

V první kapitole jsem dospěla k závěru, že snaha o vytvoření společné měnové unie nebyla vůbec jednoduchá. Byla provázena i neúspěchy v podobě Wernerova plánu z roku 1970. Teprve až Delorsova zpráva přinesla úspěch a započal tak vznik HMÚ ve třech etapách. Jednotlivé kroky byly pro členské státy přijímající novou měnu obtížné.

Druhá kapitola je zaměřena na euro jako symbol evropské integrace a na výhody, resp. nevýhody s tím spojené. Podle mého názoru je výhodné euro přijmout. Jednoznačně v kapitole uvedené výhody převažují nad nevýhodami.

Ve třetí kapitole je nastíněn hospodářský vývoj Slovenska od roku 1993, který byl celkem složitý. Bylo potřeba přinést nové změny a nové nápady, který by pomohly Slovensku zlepšit jeho hospodářskou politiku. I přes značné komplikace se SR od své samostatnosti dostala na velmi dobrou hospodářskou úroveň.

Čtvrtá kapitola se zabývala eurem na Slovensku, kde jsem zjistila, že počáteční kroky pro jeho přijetí započaly již po vstupu SR do EU. Nejpodstatnějším krokem bylo plnění maastrichtských kritérií a podle mého názoru si Slovensko vedlo dobře. Zprvu sice Brusel kritizoval „slovenské euro“, ale později Slovensko dostalo pochvalu za to, jak zodpovědně se k přijetí postavilo.

Svou bakalářskou práci jsem začala psát v době příprav na „velkou“ událost. Většina soukromého i veřejného sektoru ještě dokončovala přípravy, ale již byla ve fázi, kdy si přála, aby byl přechod za nimi. A nyní bych chtěla zhodnotit, jestli se Slovensko rozhodlo správně. Podle mého názoru se Slovensko opravdu rozhodlo správně, i když je ještě brzo dělat velké závěry. Přes to, že nikdo nevěděl, že dojde k hospodářské krizi, si SR vybrala tu pravděpodobně nejvhodnější dobu. Stane se tak více „evropskou“ zemí a podle mě si jich budou jako země více vážit, protože i přes problémy s hospodářskou politikou, které měli, dokázali pro přijetí udělat maximum. Při tom Slovensko i Česko začínalo budovat vlastní politiku ve stejnou dobu. Myslím, že bychom se my, jako Česká republika, měli poučit z jejich přístupu.

SEZNAM LITERATURY

Monografie

- [1] BALKO, L. Než k nám príde euro. Bratislava: Nakladateľství Epos, 2006. 223 s. ISBN 80-8057-661-0
- [2] BÁRÁŇOVÁ-ČIDEROVÁ, D., LIBERČAN, A. Euro: výhody a riziká. Prešov: Vydavateľství Michala Vaška, 2007. 72 s. ISBN: 978-80-7165-604-3
- [3] CZESANÝ, S. Euro: postup a dôsledky zavádzení novej meny pro banky, podniky a občany. Praha: Nakladateľství Profess Consulting, s.r.o., 1998. 94 s. ISBN 80-7259-000-6
- [4] KEŘKOVSKÝ, M., KEŘKOVSKÁ, A. Evropská unie: historie, instituce, ekonomika a politiky. Praha: Nakladateľství Computer Press, 1999. 142 s. ISBN 80-7226-196-7
- [5] LONDÁK, M., HONZÁK, F. Dějiny Slovenska v datech. Jihlava: Nakladateľství Libri, 2008. 885 s. ISBN 978-80-7277-187-5
- [6] MARCINČIN, A. Hospodárska politika na Slovensku 2000-2001. Bratislava: Vydavateľství Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku, 2002. 347 s. ISBN: 80-968155-8-X
- [7] MARCINČIN, A., BEBLAVÝ, M. Hospodárska politika na Slovensku 1990-1999. Bratislava: Vydavateľství Centrum pre spoločenskú a mediálnu analýzu, 2000. 373 s. ISBN: 80-968147-1-0
- [8] NĚMEČEK, E. Mezinárodní měnový systém: otázka konvertibility, stability a likvidity. Praha: Nakladateľství Karolinum, 2000. 247 s. ISBN 80-246-0081-1
- [9] NBS A MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Národný plán zavedenia eura v Slovenskej republike - Aktualizácia apríl 2008. Bratislava: NBS, 2008. 80 s. ISBN: 978-80-8043-124-2

Internetové zdroje

- [10] ECB. Európska centrálna banka, Eurosystem, Európsky systém centrálnych bánk [online] [cit. 10. prosince 2008] Dostupné z: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/-escb_sk.pdf>
- [11] ECB. Konvergenčná správa 2004 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/-conrep/cr2004sk.pdf>>
- [12] ECB. Konvergenčná správa 2006 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/-pdf/conrep/cr200612sk.pdf>>
- [13] ECB. Konvergenčná správa 2008 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/-pdf/conrep/cr200805sk.pdf>>
- [14] ECB. Výročná správa 2008 [online] [cit. 29. dubna 2009] Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008sk.pdf>>
- [15] EUROMENA. Najčastejšie otázky [online] [cit. 10. listopadu 2008] Dostupné z: <<http://www.euromena.sk/obcan-a-euro-/1537s>>
- [16] EUROMENA. Názory na zavedenie meny euro na Slovensku [online] [cit. 10. listopadu 2008] Dostupné z: <<http://www.euromena.sk/aktuality/10185c>>
- [17] EVROPSKÁ KOMISE. Euro prináša výhody nám všetkým [online] [cit. 10. října 2008] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication-9869_sk.pdf>
- [18] NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Zákon č. 659/2007 Z. z. z 28. 11. 2007 o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online] [cit. 2. listopadu 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/ZAKLNBS/LEGISLAT/z6592007_421_08.pdf>
- [19] NBS A MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Národný plán zavedenie eura v Slovenskej republike – aktualizácia marec 2007 [online] [cit. 2. listopadu 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS-_EURO%5CNP_SK_MAREC2007.pdf>

- [20] NBS. Euro prichádza na Slovensko [online] [cit. 10. října 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_EURO%5CEURO_PRICHAD_ZA_SK.pdf>
- [21] NBS. Euro: Slovenské eurové mince [online] [cit. 10. října 2008] Dostupné z: <<http://www.mbank.sk/-images/old-images/sk/SlovenskeEuroveMince.pdf>>
- [22] NBS. Mesačný prehľad kurzového lístka NBS [online] [cit. 27. dubna 2009] Dostupné z: <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/kurzovy-listok-/kurzovy-listok-vybranych-mhttp://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/kurzovy-listok/mesacny-prehľad-kurzoveho-listka>>
- [23] NBS. Naše euro [online] [cit. 10. října 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_EURO%5CNASE_EURO_SJ.pdf>
- [24] NBS. Pripravme sa na euro: otázky a odpovede [online] [cit. 10. října 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_EURO%5CPRIpravme-_SA_NA_EURO_OTAZKY_A_ODPOVEDE.pdf>
- [25] NBS. Pripravme sa na euro: základné informácie [online] [cit. 10. října 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_EURO%5CPRIpravme_SA_NA_EURO_ZAKLADNE_INFO.pdf>
- [26] NBS. Slovenské strany eurových mincí [online] [cit. 27. dubna 2009] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/zoznam-fotogalerii/fotogaleria/_slovenske-strany-eurovych-minci>
- [27] NBS. Stratégia prijatia eura v SR [online] [cit. 2. listopadu 2008] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_EURO%5CSTRATEGIA_PRIJATIA_EURA_SK.pdf>
- [28] NBS. Vybrané makroekonomické ukazovatele [online] [cit. 27. dubna 2009] <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/vybrane-makroekonomicke-ukazovatele>>
- [29] NBS. Zavedenie eura na Slovensku: Informácie pre podnikateľov [online] [cit. 15. října 2008] Dostupné z: Dostupné z: <<http://www.euromena.sk/Zavedenie-Eura-PrePodnikatelov/1579c>>

- [30] OECD. Current Query: Slovak Republic [online] [cit. 10. dubna 2009] Dostupné z: <<http://stats.oecd.org/wbos/viewhtml.aspx?queryname=479&querytype=view&lang=en>>
- [31] SLOVAN INVEST AGENCY. Vývoj HDP [online] [cit. 10. dubna 2009] Dostupné z: <<http://www.slovakinvestagency.sk/hruby-domaci-produkt>>
- [32] ÚRAD VLÁDY SR . Výtvarná podoba slovenskej strany eurových mincí [online] [cit. 30. září 2008] Dostupné z: <<http://www.euro.vlada.gov.sk/index.php?ID=1037>>
- [33] ÚRAD VLÁDY SR. Euro a občania [online] [cit. 30. září 2008] Dostupné z: <<http://www.euro.vlada.gov.sk/index.php?ID=1046>>
- [34] ÚRAD VLÁDY SR. Pripravenosť SR na prijatie eura [online] [cit. 15. října 2008] Dostupné z: <<http://www.euro.vlada.gov.sk/-index.php?ID=1043>>
- [35] ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR. Euro v mienke občanov [online] [cit. 3. dubna 2009] Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/Uvvm/y2009/Spravy/no008_m03_y09_Euro_Marec_2009.pdf>
- [36] ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR. Názory občanov na zavedenie spoločnej meny euro – Júl 2008 [online] [cit. 27. února 2009] Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/Uvvm/y2008/Spravy/no019_m07_-y08_EUROjul1.pdf>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Slovenské euromince a jejich historie

Příloha A

Slovenské euromince²³

Na zabezpečení přechodu na novou měnu bude potřeba zhruba 400 miliónu kusů euromincí v celkové hodnotě přes 140 miliónů eur. Motivy na národní straně si každá země vstupující do eurozóny vybírá sama. Počet motivů je libovolný – některé země mají stejný motiv na všech osmi mincích, jiné se rozhodly používat až osm různých motivů. Dohromady tak obíhají euromince se 78 národními stranami a připravené jsou další tři motivy, které si zvolila Slovenská republika. Jsou to:

- Dvojkříž na trojvrší (mince v nominální hodnotě 1 euro a 2 eura – viz Obrázek 2) na reliéfu stylizovaných skal vyjadřuje stálost a pevnost státu. Autorem výtvarného návrhu je akademický sochař Ivan Řehák z Bratislavy.

Obrázek 2 Euromince v hodnotě 1 euro a 2 eura

Zdroj: NBS. Slovenské strany eurových mincí [online] [cit. 27. dubna 2009] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/zoznam-fotogalerii/fotogaleria/_slovenske-strany-eurovych-minci>

- Bratislavský hrad (mince v nominální hodnotě 10, 20 a 50 centů – viz Obrázek 3) je charakteristickou dominantou hlavního města Slovenské republiky Bratislavy. Je

²³ NBS. Slovenské eurové mince [online] Dostupné z: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/EURINT%5C-EURO%5CSK_MINCE.PDF>

národní kulturní památkou. Autorem výtvarného návrhu jsou Ján Černaj a Pavel Károly z Kremnice.

Obrázek 3 Euromince v hodnotě 10, 20 a 50 centů

Zdroj: NBS. Slovenské strany eurových mincí [online] [cit. 27. dubna 2009] Dostupné z: http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/zoznam-fotogalerii/fotogaleria/_slovenske-strany-eurovych-minci

- Kriváň (mince v nominální hodnotě 1 cent, 2 centy a 5 centů – viz Obrázek 4) je Tatranský štít spjatý s významnými událostmi slovenského národa. Je symbolem ochrany jeho svébytnosti a historického území. Autorem výtvarného návrhu je Drahomír Zobek z Kremnice.

Obrázek 4 Euromince v hodnotě 1, 2 a 5 centů

Zdroj: NBS. Slovenské strany eurových mincí [online] [cit. 27. dubna 2009] Dostupné z: http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/zoznam-fotogalerii/fotogaleria/_slovenske-strany-eurovych-minci

Na společné straně mincí je označení hodnoty mince a jedna ze tří podob mapy Evropy. V pozadí jsou hvězdy z evropské vlajky. Mapa na mincích 1 cent, 2 centy a 5 centů zobrazuje pozici Evropy ve světě a na mincích 10, 20 a 50 centů, 1 euro a 2 eura je mapa Evropy bez hranic.

Historie vzniku slovenských euromincí

Měsíc po vstupu Slovenska do EU vyhlásila Národní banka Slovenska veřejnou soutěž na návrhy na slovenské euromince. Do soutěže bylo přijato 658 návrhů. K užšímu výběru 10 návrhů se mohli vyjádřit ve veřejné anketě i občané. V anketě bylo přijato víc jak 140 tisíc hlasů. K výsledkům ankety přihlédla Bankovní Rada Národní banky Slovenska, která vybrala národní strany slovenských euromincí. Tři náměty, které získaly v anketě nejvíce hlasů, se staly oficiálními náměty na slovenské strany euromincí. Mince se budou razit v Mincovně Kremnica, která je nejstarší nepřetržitě fungující mincovnou v Evropě. Mincovna Kremnica je moderní mincovnou, která splňuje všechny technické požadavky na ražbu euromincí. Mince s hodnotou 1 euro a 2 eura jsou dvojbarevné, složené z dvou různých kovů (mědinikl a niklová mosaz) a jejich střed je magnetický. Mince s hodnotou 1 cent, 2 centy a 5 centů jsou vyrobené z oceli, pokované mědí a jsou též magnetické. Mince 10, 20 a 50 centů jsou ze speciální slitiny.